

DIRVA

Nr. 100

Rugpiūtis-August 30, 1963

Cleveland, Ohio

'PASTOVŪS' KONTROLĖS POSTAI

Sovietai spaudžia daryti antrą žingsnį į "pastovią taiką": įsteigti tam tikrus kontrolės postus, kurie saugotų nuo netikėto antpuolio. - Tačiau tokie kontrolieriai negalėtų apleisti savo postų ir tokiu būdu kontrolė nebūtų pilna. - Amerikiečiai tačiau linę sutikti ne dėl praktiškos tokių postų vertės, bet dėl geresnės atmosferos sudarymo. - Panika Bonnoje.

Vytautas Meškauskas

Dar nespėjo JAV senatas ratifikuoti Maskvos sutartį dėl atominių bandymų atmosferoje, erdvėje ir vandenyje, o jau sovietų ambasadorius Washingtone Anatolius Dobrynin prezidentui J.F. Kennedy įteikė naujus pasiūlymus tolimesniems žingsniams į pastovesnę taiką. Dėl jų prezidentas visų pirma tarsis su Gromyko, kai tas atvyks į Jungtinių Tautų sesiją rugsėjo mėnesį. Toks skubumas įrodo sovietų norą padėti prezidentui gauti senato tos sutarties patvirtinimą ir išnaudoti susidariusią "taikingą" atmosferą savo politinių siekių naudai. Nors Maskvos sutartis yra naudingesnė sovietams negu amerikiečiams, senatas greičiausiai ją patvirtins reikalinga 2/3 balsų dauguma dėl to, kad senatoriai, galvodami apie savo perrinkimo galimybes, nenorės pūsti prieš vėją, pasirodyti esą "taikos" priešinai. Vienas iš argumentų už tą sutartį yra tas, kad prie jos prisidėjo apie 70 kraštų ir praktiškai -- de facto -- ir be jos prezidentas gali savo nužiūra sulaukyti tokių bandymų, ką jis jau yra padaręs. (Tą patį buvo padaręs ir prezidentas Eisenhoweris).

Ką toliau siūlo sovietai? Nors Dobrynino tolimesni pasiūlymai ir nebuvo paskelbti, tačiau iš Chruščiovo - Dean Rusk pasikalbėjimų ir amerikiečių delegato Ženevos nusiginklavimo konferencijoje Steele pasitarimų su sovietiniu kolega Carapkinu, galima spėti, kad reikalas sukasi

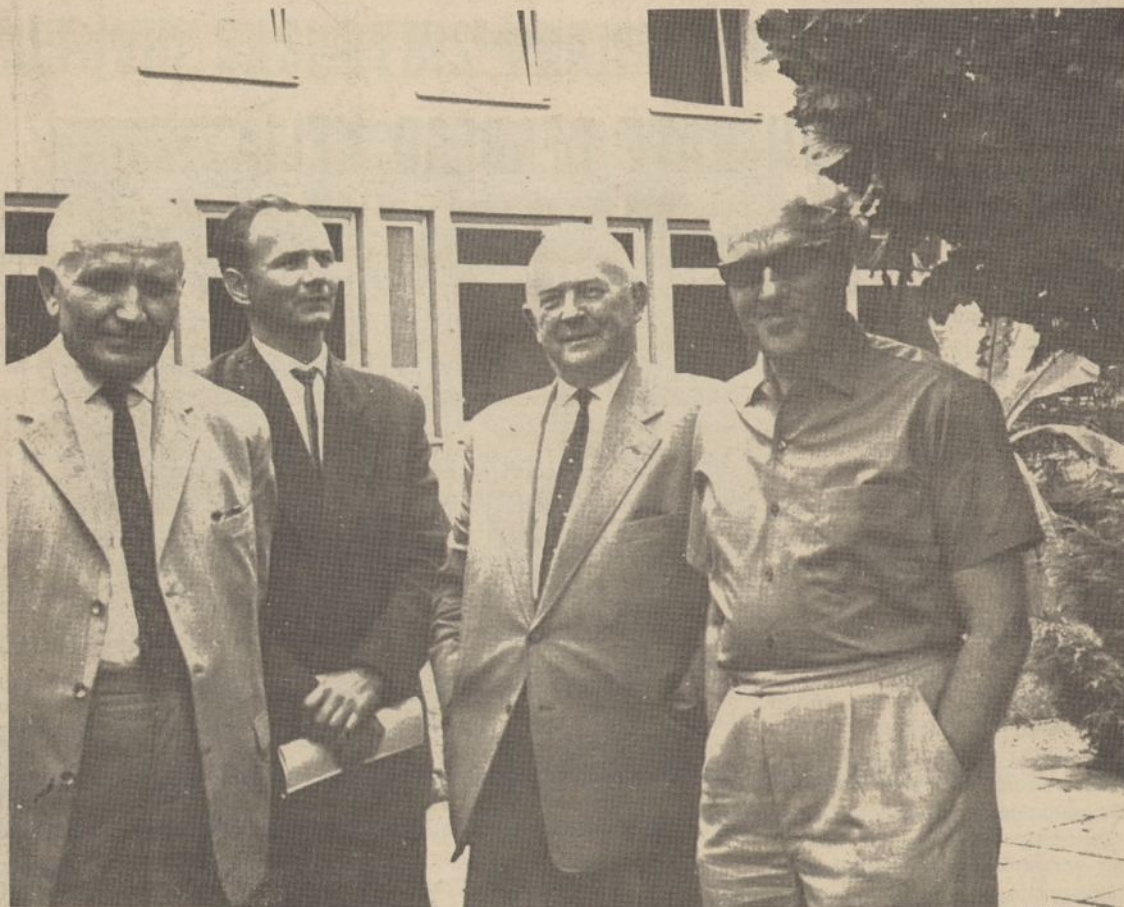
apie įsteigimą tam tikrų kontrolės postų, kurie galėtų pastebėti pasirengimus pulti (kariuomenės koncentraciją ir pan.) ir dėl to pakelti triukšmą. Kontrolės idėja, apamai imant nėra nauja. Turint galvoje, kad sovietai sulaužė 50 iš 53 savo pasirašytų sutarčių, joks sveiko proto žmogus negali būti tikras, kad jie ateityje atsisakys nuo tos praktikos. Dėl to ir atominių bandymai po žeme buvo išjungti iš Maskvos sutarties, nes sovietai nenorėjo sutikti su bent kokia jų teritorijos inspekcija, o betonios inspekcijos sunku patikrinti tokios sutarties vykdymą. Tačiau nesutikdami įsileisti inspektorių į savo teritoriją, sovietai mieliai "sutinka" kontroliuoti svetimą teritoriją, jei ne Jungtinių Amerikos Valstybių, tai bent Vakarų Vokietijos.

Apie kontrolę jau kalbama nuo 1955 metais Ženevoje įvykusios viršūnių konferencijos. Ten kontrolės idėja iškėlė buvęs D. Britanijos ministras pirmininkas Edenas. Sovietai iš pradžių nenorėjo apie tai nieko girdėti, tačiau dviem mėnesiams po tos konferencijos praslinkus, Sovietų ministeris pirmininkas maršalas Bulganinas parašė prezidentui Eisenhoweriui laišką, kuriame siūlė įvesti kontrolės punktus geležinkelio mazguose, uostuose ir aerodromuose, kurie sutrukdytų netikėtą užpuolimą. Eisenhoweriui atrodė, kad tokia kontrolė yra nepakankama, nes tie kontrolieriai būtų pririšti

prie savo vietų, todėl jis reikalavo tą kontrolę praplėsti dar bent žvalgyba iš oro, tačiau Eisenhoweris savo atsakymą baigė: "Jei tačiau Jūs esate pažįdros, kad tokie kontrolės punktai prisidėtų prie geresnės atmosferos sudarymo, mes galėtumėm su jais sutikti." Tačiau vėliau susirinkusi užsienių reikalų ministrų konferencija nutarė nedavusi jokių rezultatų.

Tik pereinamais metais amerikiečių delegacija JT nusiginklavimo pašnekėsiuose Ženevoje iš naujo pasiūlė kombinuotą žemės stebėtojų bei oro žvalgybos planą. Kadangi sovietai nenori leisti stebėtojų ar kontrolieriams judėti, kur jie norėtų, oro žvalgyba yra būtina, norint sukurti patikimesnę nusiginklavimo kontrolę, tačiau amerikiečiai vėl sutiko pasitenkinti bent kokiais pastoviais kontrolės postais, kaip pradžia į geresnius santykius. Po to Chruščiovas, kuris reikalavo tokius kontrolės punktus susieti su nepuolimo paktu tarp NATO ir Varšuvos pakto valstybių, pasitarime su Rusk nutarė nuo tokio sujungimo atsisakyti ir siūlė tuojau kalbėtis vienių tokių "nejudomų" kontrolės punktų įsteigimo. Tą pasiūlymą, atrodo, Dobryninas dabar pakartojo prezidentui.

Tokia idėja tačiau kelia paniką Bonnoje, nes vokiečiai bijo, kad kontrolės punktų įsteigimas jų teritorijoje vės ne tik prie Rytų Vokietijos pripažinimo, bet ir Vakarų Vokietijos neutralizavimo ir išskyrimo iš NATO. Prezidentas J. F. Kennedy tačiau užtikrino Bonnos vyriausybę, kad nieko nebus daroma be konsultacijos su vokiečiais. Iš kitos pusės, vokiečiai visai pagrįstai bijo, kad prieš juos gali būti sukeltas pasaulio viešosios nuomonės spaudimas. Jiems į talką atskubėjo Prancūzijos de Gaulle, užtikrinęs kanclerį Adenauerį, kad jis jokių būdu nesutiksias su tokia kontrolės sistema, kuri liestų tik Vokietiją ar Vakarų Europą, bet ne pačias JAV ir Sovietų Sąjungą. Priešingu atveju jis grąso atitraukti savo paskutines dvi divizijas iš Vokietijos. Dėl viso to, kancleris Adenaueris išskrisdamas atostogų į Italiją, įspėjo savo ministrus: "Es kommen jetzt wirklich sehr schwierige Wochen." (Dabar ateina iš tikro labai sunkios savaitės).

Studijų savaitės Vokietijoje grupė vyresniųjų dalyvių. Stovi iš kairės: Puniška, A. Viluckis, J. Noraitis ir T. Šidiškis.

KULTŪRINIS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS VOKIETIJOJE

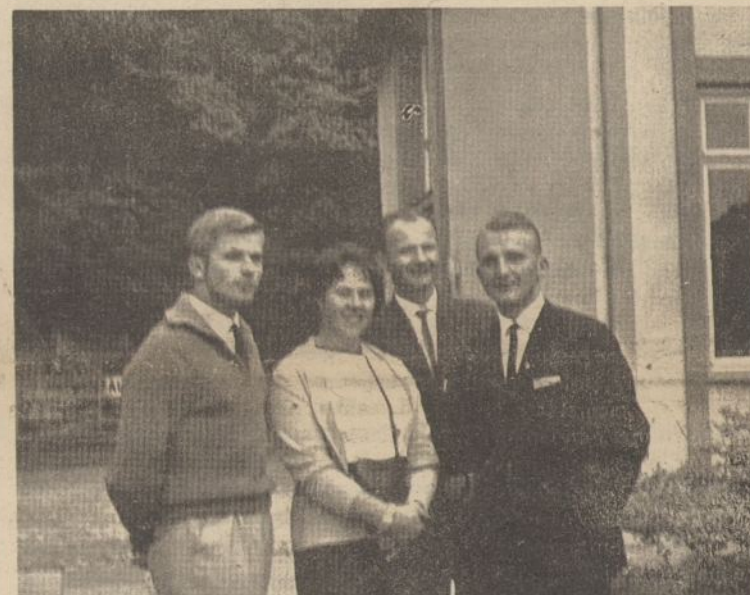
VYT. ALSEIKA
Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

jos valdmenį, dr. J. Lingio apie kultūrinę kūrybą Lietuvoje ir V. Banaičio su A. Gruenbaumu pranešimai apie Baltų d-ją ir lietuvių kultūrinius uždavinius Vokietijoje.

Atskirai minėtinas svarbus lietuvių studentų -- neseniai dar buvusių Lietuvoje -- pranešimas apie studentų gyvenimą Lietuvoje.

Negalima nepaminėti dr. P. Reklaičio pastangomis surengtos

(Nukelta į 3 psl.)

Studijų savaitės Vokietijoje dalyvavę studentai, kurie dar prieš kelis metus gyveno Lietuvoje. Stovi iš kairės: S. Anyšas, V. Macaitis, Vasario 16 gimnazijos mokyt. A. Viluckis ir V. Markevičius. V. Alseikos nuotrauka

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* KRAŠTO ŪKIUI GALETĖS SMARKIAI PAKENKTI GELEŽINKELIŲ STREIKAS IŠ- VENGTA prezidentui Kennedy pasirašius įstatymą, kuriuo įvedama abiejoms šalims (unijoms ir gelež. vadovybei) privaloma arbitracija 150 dienų. Per tą laiką abi šalys privalės susitarti arba priimti skirtų arbitrų nutarimus, liečiančius darbo tvarką, kurią pakeisti ir sumažinti darbininkų skaičių geležinkeluose siekė jų vadovybės.

* DIDYSIS "ŽYGIS I WASHINGTONĄ" praėjo be incidentų. Nors

prezidentas Kennedy ir pareiškė, kad demonstracija pagelbėjusi negrų klausimui, tačiau tiek spaudos, tiek ir televizijos programų komentaruose reiškiamos įvairios nuomonės. Demonstracijų metu pareikšti "reikalavimai" kelia kai kurių senatorių ir kongreso atstovų susirūpinimą. Gavėse reikiama reikalavimai neatitinka tvarkingos demokratijos normaliam funkcionavimui.

* CHRUSČIOVAS, TĘSDAMAS SAVO 2 SAVAITIŲ VIEŠNAGĘ JUGOSLAVIJOJE, pareiškė nevizituosiantį JTO sesijos New Yorke. Vietoj to jis apsilankys Kuboje.

Tuo pat metu žurnalistų klausinėjamas Tito pareiškė, kad jis rugsėjo 14 d. vyksias vizituoti Brazilijos, Čilės, Bolivijos ir Meksikos, Paklausus, ar toje kelionėje numatytas apsilankymas ir Kuboje, jis atsakė, kad niekas jo ten nekvičia...

* APIE 50 JAV STUDENTŲ be valstybės departamento sutikimo vizitavę Kubą, bando sugrįžti aplinkiniais keliais (per Ispaniją), kur namie jų laukia bausos už keilionių į Kubą draudimo sulaužymą. Ne visi grįžusieji liko sužavėti Castro "revoliucijos laimėjimais".

* RYTŲ VOKIETIJA DAR LABIAU FORTIFIKUOJA SIENOS APSAUGĄ, praplečiant minų laukus pasienyje tiek, kad net juos gerai žiną pasienio sargybiniai, bėgdami į Vakarus, sunkiai begalės išvengti sprogimų. Minų laukai ir plečiami tam, kad sulaukius nepalaujamą pasienio sargybinių pabėgimą. Eiliniams piliečiams pabėgimas labai sunkiai bei manomas.

Šiandien ir rytoj

KAS gali prieštintis atominiams susitarimui Maskvoje, kurį popiežius palaimino, Jungtinių Tautų generalinis sekretorius iškilmingai paminėjo ir kuriam viso pasaulio (išskyrus Kinijos) komunistai ploja, o Macmillanas su savo konservatorių partija jo pagalba tikisi laimėti rinkimus. Kas gali prieštintis šiai sutarčiai, kada net Izraelis ir Jungtinės Arabų Respublikos pritarė?

Jeigu pasirašiusieji laikytųsi šios sutarties, tai būtų reikšmingas įvykis. Bet ką sovietams reiškia viena sutartis daugiau, žinant kiek jie sutarčių sulaužė, nors buvo pasižadėję amžinai laikytis.

Abu didieji, Anglija čia mažą balsą turėjo, susitarė nebandyti atominių sprogdomųjų, nes tikrumoje jie jau nebereikalingi, tačiau atsargumo sumetimais pasilikę teisę požemyje sprogdinti, o ir žemės paviršiuje, jei iškiltų koks naujas įvykis.

Nuo 1958 metų Chruščiovas stengiasi iš Amerikos išgauti esamos padėties Rytų Europoje pripažinimą, bet iki šiam laikui Amerika vis dar neatsisakė nuo reikalavimo, kad esančioms už geležinės uždangos tautoms būtų duota teisė apsispręsti dėl savo likimo. Jei Afrikos tautos gauna nepriklausomybę, kodėl Rytų Europos tautos šiandien neturi teisės pasisakyti dėl savo likimo?

Tad paskutiniuosius susitarimus tarp didžiųjų pavergtose tautose kelia daugiau nerimo negu vilties. Tuo labiau, kad Chruščiovas, stengdamasis kalti geležį, kol ji karšta, ir žinodamas kiek yra svarbi ši "taika" Amerikos demokratams prezidentiniams rinkimams, spaus Kennedy prie sienos, reikalaujamas nusileidimų.

Chruščiovas įrodė, kad jam reikia tik nusišypsoti ir vakariečiai juo tiki. Nuo jo vieno priklauso situacijų tempimas ir atslūgimas. Ir vakariečiai kiekvieną kartą turi brangiai užmokėti, jei Chruščiovas randa, kad jam naudinga pasirašyti sutartį, kuri jo ne kiek nesuriša.

Europos spauda dabar jau kalba apie galimą Chruščiovo ir Kennedy susitikimą, kurio pasekmės būtų labai nemalonios Europos tautoms. Bijoma, kad tai nebūtų naujas Muenchenas!

PEKINE mažasis Wang klausia tėvo:

-- Prie kokio režimo dabar mes gyvename?

-- Prie komunistinio.

-- O kaip vadinasi režimas anksčiau?

-- Socialistinis.

-- Koks skirtumas tarp tų dviejų režimų?

-- Prie socialistinio režimo reikėdavo valandas stovėti eilėje, norint nusipirkti mėsos...

-- Mėsos? Kas tai per daiktas? -- pertraukė mažasis Wang. (vg)

- Pasimokykit iš manęs! Užtenka tik truputį melžti liesąją karvę, kad riebioji pati duotų pieną!...

Vienos sutarties su Kremliumi istorijai prisiminti (7)

JUODOJI KATĖ PERBĖGO KELIĄ...

Lietuva, "pasirašius" savitarpinės pagalbos sutartį, tuoj pat dar nepajuto kad ji pateko į meškos nasrus, kurie kiekvieno momentu galėjo ją sunaikinti. Maskvos raminanti žodžiai ir pakartotini Kremliaus viešpačių pasakymai, kad jie nesikiš į Lietuvos vidaus gyvenimą, veikė kraštą raminančiai ir net padarė nančiai. Nemanyta, kad tokiais raminimais Maskva nori užmigdyti Lietuvos vyriausybės budrumą. Taigi, ir sutartį pasirašius, Lietuvos vidaus gyvenimo tvarka niekuo nepasikeitė: viskasėjo sena vago, ir tvarkytasi taip, lyg nieko nebūtų įvykę. Vėliau paaiškėjo, kad Maskva ir norėjo, kad nebūtų sudarytas įspūdis, jog savitarpinės sutarties pagalbos priedangoje keičiasi Lietuvos socialinė tvarka. Tat ir komunistinė veikla Lietuvoje niekuo po to nepagyveno ir atrodė, kad tikrai Stalinas "sudrausmino" Lietuvos komunistų grupelę.

Kitų kraštų spauda vertino Lietuvos-Sovietų Sąjungos savitarpinės pagalbos sutartį, kaip įžangą į Lietuvos sovietizaciją. Ir Maskvai labai nepatiko bent kokia abejonė jos gera valia ir bent kokia aliuizija, kad jos santykiai su Lietuva lengvai gali baigtis okupacija. Maskva rūpestingai slėpė savo planą ir visais būdais maskavo savo tikslus.

Spalio 27 d., pasirašant Lietuvos-Sovietų Sąjungos sienų aprašymo protokolą, Molotovas rado net reikalinga pasakyti Lietuvos atstovui Natkui kad "kalbos apie Maskvos norą sovietizuoti Pabaltijo kraštus yra provokatorių darbas". Gi spalio 31 d. tariamame Sovietų Sąjungos "parlamente" Molotovas net viešai pareiškė, kad "plepalai dėl sovietizacijos Baltijos kraštų gali būti naudingi tik Sovietų Sąjungos priešams ir provokatoriams". Netruko nei šiaip įvairių progų, nei Molotovui, nei jo pavaduotojams Dekanozovui bei Višinskiui rodyti Lietuvos atstovui Natkui daug simpatijos ir dažnai jam asmeniškai pakartoti, kad Lietuva gali būti visiškai rami dėl sovietų įguly.

Visi šie vieši ir privatus pareiškimai buvo skirti Lietuvos raminimui. Tai buvo lyg vėselio ilaupsinimas prieš skerdimą.

Ir teisingas nujautimas diktavo, kad niekas Lietuvoje nesidžiaugė Maskvos ypatingomis simpatijomis Lietuvai; visa lietuviškoji visuomenė laikėsi labai rezervuotai ir nesidavė suviliojimui, taip atidžiai Maskvos propagandistų suorganizuotam.

Toks Lietuvos visuomenės susilaikymas sovietų atžvilgiu erzino ir pykino Maskvą. Ji, mat, manė ir norėjo, kad grąžinus Vilnių, Lietuva pulstų visu entuziazmu Sovietų Sąjungos glėbui, pasiduotų be atodairos sovietų propagandai ir palengva imtų pati tuo keliu klypti į sovietų balą... Galimas daiktas kad Maskva, įvedusi Lietuvon savo įgulas, tikėjosi galėsianti sprogdinti Lietuvos socialinę struktūrą ir režimą iš vidaus ir paruošti vietinių komunistų pagalba sovietų įsikišimą. Be abejo, iškilmingi Kremliaus pasižadėjimai nesikišti į Lietuvos vidaus gyvenimą ir nesiinteresuoti nei jos ekonominiu nei politiniu tvarkymu vertė ji labai tyliai ir labai atsargiai remti Lietuvos komunistus ir tik netiesioginiai veikti vidaus politiką. Bet Lietuvos vidaus reikalų ministerija buvo pakankamai budri, kad sučiuptų kiekvieną sovietų mėginimą lysti į Lietuvos reikalus.

Prieškomunistinis nusistatymas dar daugiau sutvirtėjo ir priemonės kovai su komunizmu dar labiau buvo sugriežtintos. Nežinrint, kad savitarpinės pagalbos sutartimi Lietuvos-Sovietų Sąjungos politiniai santykiai buvo formaliai labai žymiai pasikeitę, tačiau bendras tautos nusistatymas ir toliau pasiliko griežtai priešsovietiškas. Pats Sovietų Sąjungos režimas ir toliau buvo vertinamas krašte kaip despotizmo siautėjimas ir žemiausių žmogaus jausmų viešpatavimas.

Maskva visa tai matė ir girdėjo. Ir ji gerai suprato, kad propagandos priemonėmis nepajėgs iššaukti Lietuvoje revoliucijos bei netvarkos, kuri leistų jai įsikišti, kad apsaugojus savo įgulas ir Sovietų Sąjungos interesus. Tātai supratęs, Maskva nutarė suaktyvinti Lietuvos politiką Sovietų Sąjungos naudai. Nutarė atvirai ir kalbėti; kalbėti įspėjan-

čiai, pamokinančiai ir net piktai.

Praėjus maždaug pusei metų po savitarpinės pagalbos sutarties "pasirašymo", Stalinas galėjo įsitikinti, kad nėra jokios vilties jog savaime keisis Lietuvos Tautos nusistatymas bolševizmo atžvilgiu. Šis įsitikinimas vertė Kremliu pakeisti savo taktiką: liautasi rodyti Lietuvai simpatijų ir nustota kalbėti apie sovietų-lietuvių santykių nuostūmumą; vietoje to, pradėta pykti ir rūstauti. Jau balandžio mėnesio pabaigoje Lietuvos atstovas Maskvoje Dr. Natkus rašė užsienių reikalų ministerijai, kad "juoda katė yra perbėgusi Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykių kelią".

Natkus pastebėjo, kad Kremliaus valdovai pasidarė šaltesni jo atžvilgiu ir daugiau pradėjo interesuotis Lietuvos pažiūromis į karo galą, į Vokietiją ir iš viso į neutralumą. Gegužės 11 d. Dekanozovas, laisvai besikalbėdamas su Natkum, jį paklausė kieno pergale Lietuva pageidautų: vokiečių ar anglių? Klausimas buvo labai status ir keistas, bet jis slėpė savyje Kremliaus susidomėjimą Lietuvos politiniu mastymu, Natkus išsiskuto nuo atsakymo, aiškindamasis kad Lietuva laikosi griežto neutralumo dabartiniame kare ir todėl gali turėti tik neutralią nuomonę.

Nuolatinis Lietuvos, o ir kitų Pabaltijo valstybių, neutralumo kartojimas santykiuose su Sovietų Sąjunga ypatingai erzino Maskvą. Gegužės 16 d. Izvestia (nr. 111) patalpino net vedamąjį apie dabartinio karo plėtimosi galimybes ir neutralių valstybių padėtį. Straipsnyje tarp kita ko buvo pasakyta: "Paskutiniųjų karo įvykių (Belgijos, Olandijos ir Liuksemburgo užėmimas) dar kartą parodė, kad neutralumas mažų valstybių, kurios neturi jėgos jam paremti, yra grynai fantazija. Tuo būdu išlikti mažiesiems kraštams neutraliais ir nepriklausomais yra labai mažai galimybių. Visokie mažų valstybių samprotavimai apie teisę ar neteisę santykiuose su didelėmis valstybėmis, kurios veda kovą 'būti ar nebūti' yra -- mažiausia -- naišvūs... Ir reikia pakartotinai priminti kad kai kurių mažų neutralių valstybių politikos negalima kitaip vertinti, kaip jų savižudybę."

Šiandien lengva pasakyti, kad Izvestia taikė šiuo straipsniu. Tai buvo lyg įspėjimas Pabaltijo kraštams, lyg pamokymas, kaip sovietai žiūrį į mažų valstybių neutralumą ir kaip jie iš viso supranta patį neutralumą.

Lietuvos politikos vadovai nepraleido šio keisto Maskvos balso pro ausis. Užsienių reikalų ministerijoje susidomėta, ką reiškia Izvestijos tokie ir iki šiol neįprasti samprotavimai mažų valstybių adresu. Susidomėjimą padidino dar pats tokio straipsnio pasirodymo laikas: tai buvo pradžia istorijai Vilniuje nusišovusio raudonarmiečio Butajevo ir kitų iš sovietų įguly neva pagrobų kareivių. Mat, gegužės 14 d. Natkus pranešė liaudies komisariate apie Butajevo nusišovimą; gegužės 15 d. Molotovas per Baltijos reikalų direktorių Lisiak prašė Natkų pranešti Lietuvos vyriausybei, kad Butajevo

lavonas būtų perduotas sovietų įguly vadovybei. Ir štai gegužės 16 d. Izvestijos straipsnis. Visa tai rodė kad tas straipsnis nėra pripuolamas redaktorių samprotavimas, o kad jis turi ryšio su kokiu nors Kremliaus planu Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose.

Spėliojimą sutvirtino dar ir ta aplinkybė, kad kai tik tuo metu aktingiau ėmė reikštis Lietuvos komunistų partija. Ji surado dirvą savo veiklai tarp darbininkų, kurie dirbo prie sovietų įguloms skirtų kareivinių statybos. Prienuose ir Gaižunų poligone pradėtos sovietų statybos pasidarė komunistinio veikimo centrais, sovietų globojamais ir jų apmokamais. Komunistų partijos įsakymu statybos darbininkai ruošė streikus, kad tuo parodyti sovietams, jog darbininkai Lietuvoje nėra patenkinti. Streikai lėtino darbų ir trukdė įguly patogų įsikūrimą. Tātai įguly vadovybė pykino ir sudarė jai pagrindą priekaištauti Lietuvos administracijai kad ji "nemoka" darbininkų reikalų sutvarkyti. Komunistų partija organizuotai ir su sovietų atstovo Pozdniakovo žinia verbavo savo narius statybos darbuose, kad būtų galima lengviau praversti streikus ir juos tinkamai išnaudoti savo politiniams tikslams.

Prasidėjus sovietų ir vietinių komunistų (su Maskvos pritarmu, aišku) organizuojamiems streikams prie kareivinių statybos darbų, Lietuvos administracija buvo priversta įsikišti, drausmės ir tvarkos atstatymui. Tuo tikslu reikėjo jai panaudoti net griežtų priemonių: reikėjo areštuoti kai kuriuos darbininkus, kurie organizavo ir kurstė streikus, ir juos pasiųsti į priverčiamojo darbo stovyklą (pav., Lazarevičių). Visas tas priemonės vėliau Maskva įvertino kaip Lietuvos vyriausybės sabotą, kaip nenorą sąžiningai vykdyti savitarpinės pagalbos sutartį.

Lietuvos vyriausybei patyrus, kad komunistų partija gavo iš Maskvos nurodymų pradėti aktingesnę veiklą, trukdant visokiems būdais normalų krašto gyvenimą per streikus, demonstracijas, kurstymus ir kitus išsišovimus, pradėjo griežčiau reaguoti ir bandė atkreipti Maskvos dėmesį į pasižadėjimus nesikišti į Lietuvos vidaus gyvenimą. Lietuvos spauda be pertraukos kartojė sovietų atsakingųjų asmenų pareiškimus apie nesikišimą į Lietuvos socialinę santvarką, apie Lietuvos nepriklausomybės gerbimą ir saugojimą. Tuo buvo norima priminti Sovietų Sąjungos pasižadėjimus ir iš dalies raminančiai veikti savąją visuomenę.

Vyriausybė galėjo žinoti, o visas kraštas jautė, kad "juoda katė" tikrai yra perbėgusi Lietuvos-Sovietų Sąjungos draugiškų santykių kelią. Baimė nežinomųjų plito po visą kraštą, ir šnekos, spėliojimai bei gandai darė rytojaus dieną nebetikrą. Ir nėra valstybei didesnio blogio, kaip baimė prarasti savo egzistenciją. Gi atskiriems piliečiams baimė prarasti savo patogų gyvenimą yra daug blogesnis dalykas negu pats praradimas. Neveltui todėl vėlionis Prezidentas Roosevelt 1941 metų sausio 6 d. kalboje pareiškė pasauliui kad "ketvirtoji žmogaus laisvė yra laisvė nuo baimės". Ir galima suprasti, kaip sunku buvo Lietuvai gyventi pasirašius savitarpinės pagalbos sutartį ir tuo būdu leisti įnešti kraštui nuolatinę baimę. Ta baimė dar labiau padidėjo ir vis nuolatos augo, matant ir jaučiant kad baimės pagrindas vis plėtėja.

Gegužės 18 dieną prasidėjo sovietų įguly kraustymasis iš N. Vilnios į Gaižunų poligoną. Kraustymasis tęsėsi visą savaitę -- iki gegužės 25. Per tas septynias dienas sustojo Gaižunuose -- netoli Kauno -- apie 100 tankų, apie 250 sunkvežimių su amunicija; sustojo inžinerijos daliniai, artillerija, šarvuotieji ir aviacija. Šis sovietų kariuomenės judėjimas padidino gyventojų netikrumo jausmus, padidino baimę gyventi ir laukti rytojaus. Ir nereikia laukti atsitiktinų, jei Natkus buvo pakviestas Molotovo iš klausyti sovietų vyriausybės pareiškimui kaip tik tą dieną, kada sovietų įgulos jau buvo atkėlusios prie Kauno vartų, kada jos jau buvo baigusios savo "kraustymosi" darbus. Viskas vyko pagal iš anksto išdirbtą planą, bet klasingai, su apgaule ir niekšybe.

Užsisakykite knygas Dirvoje

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knyga neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrįbą, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškomis knygomis savo knygų lentynas, bet ir tąja ar kita knyga norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiamo dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirpti ir pasaugoti ateičiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knyga ateis pas jus paštu.

LITUANISTIKA, MEMUARAI, ALBUMAI:

Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS I ir II tomai	\$7.50
DABARTINIS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	\$12.00
M. Krupavičius, LIETUVIŠKOJI ISEIVIJA	\$2.00
Dr. A. Šapoka, LITHUANIA THROUGH THE AGES	\$3.50
VI. Vijeikis, LIETUVA — MANO TĖVŲ ŽEMĖ	\$7.00
L. Valiukas, LITHUANIA LAND OF HEROES	\$4.75
V. Sruogienė, LIETUVOS KULTŪROS ISTORIJS BRUOŽAI	\$2.00
L. Dambriūnas, LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ	\$2.50
V. Kavolis, LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	\$3.00
M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS	\$3.00
R. Skipitis, NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT	\$5.00
V. NAGIUS-NAGEVICIUS	\$6.00
J. Petruitis, KAIP JIE MUS SUSAUDE	\$1.80
Dr. Jonas Balys, LIETUVIŲ TAUTOS LOBYNAS	\$3.00
Jonas K. Karys, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI	\$5.00
Bronys Raila, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ	\$5.00
Bronys Raila, IS PASKENDUSIO PASAULIO	\$5.00
J. Bachunas, VANAGAITIS	\$2.00
Dr. J. Prunskis, VYRAI KLYSTKELIUOSE	\$3.00
J. Andriūnas ir P. Svyrius, LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE	\$1.50
P. Andriūso ir VI. Radzevičiaus, BLEZDINGELĖS PRIE TORRENDO	\$2.00
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRASTIS	\$10.00

ROMANAI, NOVELS, POEZIJA:

R. Spalis, ANT RIBOS	\$4.00
R. Spalis, ANGELAI IR NUODEMĖS, novelės — kietais viršeliais	\$2.00, minkštais — \$1.50
F. Neveravičius, BLASKOMOS LIEPSNOS, 2 tomai po	\$2.0
V. Ramonas, DAILININKAS RAUBA, novelės	\$3.50
V. Ramonas, CROSSES (angliškai)	\$4.00
V. Ramonas, MIGLOTAS RYTAS	\$2.00
St. Santvaras, AUKOS TAURĖ, poezija	\$2.50
A. Škėma, BALTA DROBULĖ	\$1.50
Alė Rūta, BROLIAI	\$1.50
Alė Rūta, — MOTINOS RANKOS	\$4.00
Alė Rūta, PRIEŠAIKA	\$3.25
Alė Rūta, ŽVAIGŽDĖ VIRŠUM GRIOS	\$4.00
Alė Rūta, Į SAULĖTEKĮ	\$1.50
Pulgis Andriūsis, DAINA IS KITO GALO	\$2.00
J. Švaistas, JO SUZEDĖTINĖ	\$4.00
J. Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS	\$2.75
J. Švaistas, ELDORADO	\$1.80
Jurgis Gliauda, HOUSE UPON THE SAND (angliškai)	\$3.95
Jurgis Gliauda, IKARO SONATA	\$2.00
Jurgis Gliauda, NAMAI ANT SMĖLIO	\$2.00
V. Volertas, UPĖ TEKA VINGIAIS	\$3.50
Jonas Grinius, GULBĖS GIESMĖ (drama)	\$3.00
LITHUANIAN QURTET	\$4.95
LITHUANIAN FOLK TALES	\$4.50
SELECTED LITHUANIAN STORIES	\$5.00
V. Kavaliūnas, KALNŲ GIESMĖ	\$2.50
Alg. Mackus, NEORNAMENTUOTOS KALBOS GENERACIJA IR AUGINTINIAI, poezija	\$3.00
Alg. Mackus, JO YRA ŽEMĖ, poezija	\$2.75
Maironis, JAUNOJI LIETUVA — kietais viršeliais	\$2.00, minkštais — \$1.50
M. Vaitkus, MISTINIAME SODE	\$3.00
A. Giedrius, PASAKĖCIOS	\$2.00
A. Nasvytis, LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW	\$3.95
St. Būdavas, LORETA	\$1.80
I. Simonaitytė, AUKŠTŲJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS	\$3.50
A. Baranauskas, KALVOS IR LANKOS	\$2.00
Jurgis Jankus, PO RAGANOS KIRVIU	\$1.50
Jurgis Jankus, PIRMASIS RŪPESTIS	\$2.00
J. Grušas, PABUČIAVIMAS	\$1.50
J. Kralikauskas, TITNAGO UGNIS	\$2.50
St. Būdavas, VARPAI SKAMBA	\$2.50
P. Abekis, ATLAIJŲ PAVĖSY	\$3.50
Vincas Krėvė, RASTAI	\$5.50
V. Kudirka, MEMOIRS OF LITHUANIAN BRIDGE	\$2.00

VAIKŲ LITERATŪRA

Vytė Nemunėlis, MESKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$2.00
A. Gustaitis, KOVA SU GAIDŽIU	\$2.00
A. Gustaitis, UŽPUOLA BITĖS	\$2.00
V. Vijeikis, KAS GRAZIAU (piešiniai spalvinimui)	\$0.50
N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS	\$1.00

IVAIRIOS

A. Gustaitis, LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA	\$2.50
KISENINIS LIETUVIŠKAS-ANGLISKAS ŽODYNAS	\$2.95
V. Peteraitis, LIETUVIŲ-ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS	\$7.00
J. Daužvardienė, POPULAR LITHUANIAN RECIPES	\$2.00
VALGIŲ GAMINIMAS	\$7.50

Užsakymus siųsti šiuo adresu:

DIRVA, 6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio, 41103,

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Ciuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Ciuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

DARBO DIENA

70 milijonų Jungtinių Amerikos Valstybių darbininkų atšvės poilsio savaitgalį, kurio viena diena, rugsėjo 2-ji, skirta darbo žmonių laimėjimams paminėti.

Darbo diena dabar jau švenčiama beveik visuose kraštuose, o kur darbininko gyvenimo lygis yra aukščiausias, ten ji švenčiama džiaugsmingiausiai. Neklysimė aukščiausią darbininko gyvenimo lygį priskirdami Amerikai, kurioje eilinis darbo žmogus gali laisvai dalyvauti žmonijos politiniame, ūkiniame, kultūriniame gyvenime, laisvai ugdyti savo asmenybę. Laisvai pasirinkti prekes, darbą ir jo vietą, pramonės iniciatyvą ir savo organizacijas.

Amerikos darbininkas tokios gerovės pradėjo siekti jau labai seniai, o 1882 metais, rugsėjo 5 dieną įvyko pirmas didžiulis darbininkų paradas New Yorke, kurio šūkis buvo: aštuonios darbo valandos!

Diktatūros kraštuose, kurių vadai giriasi kovoją tik už geresnį darbininko rytojų, tikrovė rodo visai ką kitą: ten žuodamas žmogaus savarankiškumas, jis paverčiamas negalvojančiu robotu, nepalieka jam nė trupučio laiko svarstymams ir kovai, išsiulpiama iš jo materialinė nauda jam pačiam pavergti. Darbininkai ten verčiami nuobodžiauti savo laisvalaikiais mitinguose, susirinkimuose, kur prievarta mokoma partijos istorija ir ideologija, kad dar daugiau iščiulpus jų jėgas stiprinant diktatūros varžtus.

Tai yra komunizmo valdomi kraštai, jų tarpe ir mūsų tėvynė Lietuva, kur žmogus, darbu atiduodamas visas jėgas, negauna nusipirkti būtiniausių gyvenimo reikmenų. Nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro pavergtas darbininkas turi dirbti tik už duonos kąsnėlį.

Laisvuose kraštuose per eilę metų darbininko gyvenimas ir jo darbo sąlygos gerėja, o Darbo dienos šventė įgauna vis daugiau prasmės ir džiaugsmo. 1887 m. Jungtinės Amerikos Valstybės jį pripažino tradicine krašto švente, kurios prasmė ne vien dirbančiesiems teikia džiaugsmą, bet visam pasauliui primena darbo žmonių pastangomis pasiektus laimėjimus visose gyvenimo srityse. Tai Jungtinių Amerikos Valstybių civilizacijos triumfo diena, dabar ir lietuviams reikšminga, nes esame šio krašto darbo žmonių dalis, atiduodanti savo jėgas gerbūvio siekimams įgyvendinti ir jų laimėjimai kartu yra mūsų visų laimėjimai.

Kalbant apie Amerikos Darbo dieną, negalime pamiršti pirmojo iniciatoriaus, pradėjusio kovoti už darbininkų teisių ir gyvenimo lygio kėlimą, tai Peter McGuire, kuris nuo pat mažens sunkiai dirbęs, nusprendė visiems siekti darbo sąlygų pagerinimo ir jo pastangomis buvo įvesta aštuonių darbo valandų diena.

Amerikos vyriausybė ieško naujų ir geresnių būdų, kad apsaugoti kraštą nuo bedarbės.

"Mes turime sukurti daugiau, kaip milijoną naujų darbų per metus, kad turėtų darbo tie darbininkai, kurie dėl techniško pakeitimų pažangos neteko darbo. Mes, amerikiečiai, pasitikime, kad mūsų mišri ekonomija, laisvas biznis ir valdžios vadovybė suras priemonių nedarbui pašalinti", -- atsakė valdžios atstovas korrespondentams Darbo dienos proga.

O pavergti Lietuvoje komunistams pertvarkant krašto tikį į kolchozus, net jiems labai ištikimas rašytojas J. Marcinkevičius, valdžios pasitarimams vykstant, drįso viešai uždainuoti. "Ar sėsi, ar nesėsi, vistiek badu padvėsi". Tai tokia yra darbo žmogaus "pažanga" pavergtų tėvynė.

Švęsdami laisvojo Amerikos krašto Darbo dieną, kiekvienas lietuvis privalo pasižadėti bent dalelę savo jėgų ir lėšų dar skirti ir mūsų tėvynės Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymui!

E. ČEKIENĖ

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NŪO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

KULTŪRINIS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS VOKIETIJOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

nedidelės lietuvių dailininkų parodos (daugiausia - grafikai) buvo parodyti paveikslai šių lietuvių dailininkų: P. Augiaus, A. Dargio, V. Jonyno, A. Liutkaus, Ž. Mikšio, Prano (Gailliaus), V. Petravičiaus, V. Rato, T. Valiaus, R. Viesulo ir O. Virkau. To paties dr. Reklaičio rūpesčiu ir talkininkaujant vokiečiui dr. Bong, dar surengta ir įdomi Lietuvos Kunigaikštystės laikų žemėlapių paroda.

120 dalyvių tarpe galima buvo matyti suvažiuosius iš aštuonių valstybių jaunimo atstovus, trūko tik skautų vadovų su skautais ir tai itin stebino, kai skautų rajonai buvo įrašyti į rengėjų sąra-

Sol P. Bičkienė apsilankiusi Studijų savaitėje.

šą. Tai buvo kontinentalinis kultūrinių sąskrydis ir jų tarpe politikai ar valdininkai tebuvo retenybė. Tame Koenigswinter, netoli Bonnos, galėjai stebėti ne tik tos Studijų Savaitės iniciatorių bei Liet. Fronto Bičiulių vadus, kaip prof. Z. Ivinskį (su šeima), prof. A. Maceiną ar dr. J. Grinių, visą eilę Vokietijos lietuvių veikėjų (V. Banaitis, abu Norkaičiai, Šidiškis, Skerys iš Vasario 16 Gimnazijos), visą eilę Romos ir Vatikano pareigūnų bei mokslininkų (kun. prof. Krauskas, kun. dr. Vaišnora, Vatikano spaustuvės direkt. kun. Zeliauskas ir kt.), dar šveicarijos lietuvių būrį (dr. A. Gerutis, M. Milvydienė, P. Radvilis, prof. J. Eretas), "švedus" dr. Čėginską, dr. Lingį ir inž. Kriaučiūną, kun. Petrošį iš Paryžiaus, Lietuvos Radio valandėlės Madride atstovą, Kanadą atstovavę ilgesnį laiką Paryžiuje viešėjęs dail. T. Valius, Dr. Denis ir Koelne atsakingas pareigas Kanados pasiuntinybėje einąs V. Meilus su ponia. Pagaliau, JAV lietuvių, be keturių menininkų, tarpe dar buvo ir Savaitės paskaitininkas kun. dr. Baltinis iš Chicagos ir dr. P. Vileišis iš Waterbury.

Teko įsitikinti, kad rašyt. R. Spalis ne tik gabus prozininkas, bet ir sugebąs sukaustyti dėmesį kalbėtojas - paskaitininkas. Jo paskaitos apie kalbos reikšmę tautybei išlaikyti klausėsi rekordinis dalyvių skaičius.

Pranešimai apie studentų gyvenimą Lietuvoje galėjo būti tinkamiausiai parengti ar stropiau pasirinkti prelegentai -- buvo laukta išsamesnio vaizdo. Vis dėlto buvo įdomu išgirsti buv. Vilniaus studentės V. Macaitės pasakojimą apie Vilniaus laikus, apie tai, kiek daug jos lietuvių davęs dalyvavimas studentų dainos ir šokių ansamblyje, kiek daug reiškia įvairūs papročiai ansamblyje ("krikštas", naujai įstojantiems ar išleistuvėms). Ne visiems buvo žinoma ir tai, kad dėl lietuvių ir kitų pabaltiečių patriotinių nuotaikų daugiau neberengiami Pabaltijo festivaliai Vilniuje, Rygoje ar Taline -- pasirodo, komunistams nepatiko lietuviškojo jaunimo šauksmai "Tęgyvuoja Latvija" ar kitų pabaltiečių svei-

Grupė Studijų Savaitės dalyvių. Stovi iš kairės: stud. Kairytė, Tėv. Konstantinas (Gulbinas), stud. Hameraitė, neseniai atvykusi iš Lietuvos, stud. Lingis ir Lingytė. Plenio nuotrauka

kinimai sostinių gatvėse, "Tęgyvuoja Lietuva" lietuviškam jaunimui žygiuojant.

Baltų D-ja Vokietijoje šį kartą buvo viena Savaitės rengėjų ir jai buvo skirta pranešimai, buvo ir veikėjų posėdis. Vienas tos D-jos veikliųjų ramsčių, V. Banaitis pažymėjo, kad Vokietijoje lietuviai turį mažiau intelektualinių pajėgų kaip latviai ar estai. Tos kultūrinės galimybės Vokietijoje tikrai svarbi sritis ir apie lietuvių esamą ar pageidaujamą įnašą eilę įsidėmėtinų faktų iškėlė jau minėtas Valteris Banaitis. Paskiras sritis skaičiuojant pvz. literatūroje, dar esama permaža lietuvių k. vertimų į vokiečių kalbą. Dailės srityje pionierių laikytinas dr. P. Reklaitis. Jis atlieka svarų propagandinią - reprezentacinį darbą vokiečių tarpe. Banaičio teiginys: mums itin trūksta menininkų darbų produkcijų, tuos kūrinius reikėtų nufotografuoti ir vėliau rodyti lietuvių telkiniuose. Sunkūs reikalai muzikos srityje. Esama vokiečių muzikų, daug lietuviams talkininkaujančių (dr. Dahmen), tačiau dar trūksta muzikos kūrinių įrašymo, trūksta naujos muzikos pavyzdžių, iš Lietuvos turima Čiurlionio, J. Gruodžio, J. Tallat-Kelpšos ir Karnavičiaus kūrinių gaidų, reikėtų pasirūpinti užrašyti partijas orkestrui -- tuo atveju lietuvių muzikos ge-

resnius kūrinius mieliai groty Vak. Vokietijos orkestrai. (Partijų užrašymas orkestrui kaštuoja 2500 DM arba per 600 dol.). Mums dar trūksta paskaitininkų, politiniai - informacinės literatūros, Pranešė, kad rudenį pasirodys informacinis leidinys vokiečių k. apie Pabaltijį.

Diskusijose dalyvavęs dr. P. Reklaitis -- taip pat vienas svarbiųjų Baltų d-jos veikėjų -- dar nurodė, kad pati kūryba yra svarbesnė už politinę propagandą. Tai dr. Reklaitis vykdė ir gyvenime, tiek Stud. Savaitės proga, tiek ir kitais atvejais organizuojamas lietuvių grafikų, senųjų Lietuvos žemėlapių paradas.

Studijų Savaitė buvo subūrusi daugelį kultūros reikalais besisielojančių lietuvių veikėjų net iš aštuonių kraštų, o tai jau retas reiškinys. Kai kurios paskaitos buvo turiningos, naudingos klausytojams, kai kurie pranešimai -- blankūs. Labai vertingas JAV menininkų koncertas ir šiuo pinys (čia iš dalies išskirtinas "vieno žmogaus teatras" -- V. Žukauskas). Buvo įdomūs žvilgsniai į gyvenimą Lietuvoje ir iš viso rūpestis lietuvių kultūros, tautiško reikalais. Pagaliau, pozityviai vertintina toji metinė tradicija kasmet surengti studijų savaitės ir pritaikyti nebūtinai jau gerai žinomus vardus bei intelektualus.

DAINAVOS ANSAMBLIUI PRADEDANT NAUJĄ SEZONĄ

Per praėjusias Petrinės J. Bachuno Tabor Farma skambėjo nuo smagaus dainaviečių klegesio ir dainų. Tą savaitgalį malonūs Dainavos ansamblio globėjai Bachunai ir Adamkavičiai, ansamblui tik ką gražiai padainavus adv. A. Olio mirties 5 metų sukakties minėjime, iškėlė smagias 18-tojo darbo sezono pabaigtuves, pasikvietė ansamblį jų vasarvietėje praleisti gražų ir saulėtą savaitgalį.

Po to sekė rami ir smagi vasara, apvainikuota Tautinių šokių švente ir atostogomis. Visi ramiai ilsėjosi prieš sezono naujuosius darbus, nes daugelis lietuvių, ypač iš jauniosios kartos tarpo, našiausių ir sėkmingiausių lietuvių ambasadorystę mato kultūrinių barų dirvonuose. Štai ir vėl stovime prieš rudėnį. Ar naujajame darbo sezone sugebėsime būti tokie pat gyvi ir kūrybingi?

Dainavos ansamblui, žengiančiam į 19-tąjį darbo sezoną, rugpiūčio 18 d. malonią staigmeną padarė Ir. ir dr. L. Kriaučiūnai, pasikvietę ansamblį ir jų svečius į savo gražią rezidenciją Palos Park, Illinois. Ten sugūžėjo per 100 žmonių.

Vaišės ir nesibaigiančios dainos bei šokiai visus sujungė į vieną gražią ir šaunią meno šeimą.

Dr. L. Kriaučiūnas ypač džiaugėsi savo svečių tarpe matydamas šv. Kryžiaus lietuvių parapijos kleboną, čia gimusį ir užaugusį lietuvi, kun. Ed. Abromaitį, vieną nuoširdžiausių ir lietuviškiausių lietuvių klebonų Chicagoje, kurio vardas su pagarba minimas šalia prel. I. Albavičiaus ir kitų lietuvių šulų.

Kun. kleb. E. Abromaitis čia pat viešai pabrėžė, kad kol jis bus šv. Kryžiaus parapijos klebonas, ten bujos lietuvių ir lie-

tuviška dvasia. O tos lietuviškos dvasios parapijoje palaikymo vienas iš stipriausių ramsčių ir yra Dainavos ansamblis sutos parapijos vargonininku muz. St. Sodeika priekyje.

Įdomu, kad kai po praėjusios žiemos koncerto Chicagoje Čiurlionio ansamblis važiuavo atgal į Clevelandą, visi ansamblečiai kun. kleb. Abromaičio buvo apdovanoti tikrai stipriais dovanomis, ir, tikriausia, jie ir dabar tą mielą kleboną tebeprisimena...

Taip ir aną sekmadienį dr. L. Kriaučiūnas suponia ansamblečiams nepagailėjo visokių stiprinančių gėrybių, kad tik ansamblis būtų gyvas ir kūrybingas, ir ateinantis darbo sezonas būtų tikrai našus. O naujajame sezone, dar šį rudenį Dainavos ansamblis Chicagoje stato lietuvišką muzikinį liaudinį veikalą, kuris, tikėjime, bus nuvežtas ir į kitas didesnes lietuvių kolonijas JAV ir Kanadoje.

I. ir dr. L. Kriaučiūnams širdingus padėkos žodžius tarė ansamblio v-bos pirm. E. Slavinskas ir buvęs ilgametis v-bos pirmininkas A. Dzironas. Vėliau malonia staigmena skambėjo ansamblio dainos, diriguojant...

GREETINGS and BEST WISHES
JUDGE
ALBERT A. WOLDMAN
JUVENILE COURT
WILLIAM GINTER
BAILIFF

ŠYPSENOS

☆☆☆

LIGONINĖJE

-- Ar tu nežinojai, kad mūsų kaimynas Petraitis ligoninėje?

-- Ne, kaip tai atsitiko? Aš dar vakar mačiau jį vaikščiojant su blondine!

-- Kaip tik dėl to ir pakliuvo, nes jo žmona irgi matė!

KLaida

-- Klausyk, Onute, aš laikraštyje skaičiau, kad negražios moterys visad yra geros motinos!

-- Ką tu nori pasakyti, kad aš negraži?

-- Aišku ne, mano brangioj, priešingai!

SAULĖS SMŪGIS

-- Barbutė yra didelė plepė. Visą laiką nesustodama plepa ir plepa. Tuoj po savo atostogų Floridoj ji turėjo eiti pas gydytoją.

-- Bet aš nematau ką bendro tai turi su plepėjimu?

-- Labai paprastai. Jos liežuvis nudėgė saulėlei...

RETENYBĖ

-- Aš jums noriu padėkoti už vaišes ir pasakyti jūsų žmonai komplimentą, kad dar niekad taip gerai nevalgiau.

-- Aš irgi...

PAVELDĖJIMAS

-- Jei jūsų senelis nebūtų turėjęs vaikų, jei jūsų tėvas nebūtų turėjęs vaikų, galimas dalykas, kad ir jūs negalėtumėte turėti vaikų...

RESTORANE

Klientas laukia gerą pusvalandį patarnaujančio prie stalo. Pagaliau jis pasirodė.

-- Atsiprašau pone, kad aš jus ilgai neaptarnaučiau. Bet gal galėtumėte man pasakyti kur dingo pagyvenęs ponas ir jaunas berniukas?

-- Aš nežinau kas atsitiko su anuo pagyvenusiu ponu, bet jaunas berniukas tai aš!

KLaida

-- Palaukit, palaukit, -- vėjasi vaistininkas klientą. Aš jums įdaviau vietos aspirino arseniką...

-- Baisu!

-- Aišku, Arsenikas kainuoja doleriu brangiau.

ĮSPĖJIMAS

Texase prie mokyklų gatvėse išstatyti ženklai: "Dėmesio mokiniai! Visi motorizuoti!"

-- Tėte, ar tikrai tu buvai kada nors mažas?

-- Aišku, Petriuk!

-- Tu turėjai labai juokingai atrodyti su savo dideliu pilvu, ilgaus ūsais ir pilku pakaušiu!

-- Tu negali susižieduoti su žmogumi, kurį pažįsti vos trejetą dienų!

-- Aišku, kad galiu, nes mano draugė jį pažįsta šešetą mėnesių...

-- Apylinkėje kalbama, kad tu turi labai daug skolų, ar tai tiesa?

-- Tai tik gandai, kurjuos tyčia skleidžia mano kreditoriai...

kun. Adolfui Stašui.

Su viltimi ir pasitikėjimu žvelgiame į 19-jį Dainavos ansamblio darbo sezoną.

Vl. Ramojus

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

CHICAGOJE NAUJA BALETO STUDIJA - MOKYKLA

Labai džiugu, kad lietuviai tėvai savo vaikams sudaro sąlygas be bendro lavinimo mokyklos lankyti dar ir baleto, muzikos, dainavimo bei piešimo studijas, kuriose mūsų jaunimas įgyja kultūrinių išsilavinimą, o kai kurie tampa vienos ar kitos meno šakos profesionalais.

Menininkų ir visuomenininkų raginama, žinoma baleto šokėja Gražina Parokaitė - Giedraitienė, baigusi Chicago ir New Yorko žymiąsias baleto mokyklas ir eilę metų šokusi su keliomis baleto kompanijomis, šių metų rugsėjo 3 d. 6 val. 30 min. vakare Marquette Parke 2515 W. 69th St. (buv. Janušaičio Paramos krautuvės patalpose) atidaro baleto studiją - mokyklą, į kurią priimami mokiniai nuo 6 metų amžiaus. Pamokos bus suskirstytos pradedantiems, pažengusiems, ruošiantiems būti profesionalais ir moterims besidominčiomis baleto bei kūno mankšta.

Baleto studijos patalpos naujai išremontuotos, pritaikytos mokyklai su laukiamaisiais kambariais.

Norintieji baleto studiją lankyti registruojasi adresu 6805 So. Maplewood Ave., telefonas: HEMlock 6-4480.

Į baleto studijos atidarymą kviečiamas jaunimas besidomintis šokio menu ir jų tėveliai.

IŠKELIAMAS KUN. JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Chicago visuomenę sukrėtė žinia, kad Laiškai Lietuviams žurnalo įkūrėjas ir ilgametis redaktorius kun. Juozas Vaišnys, S.J., iškeliamas iš Chicago. Valia leidėjams keisti redaktorių,

bet šiai gausiai lietuviškai visuomenei skaudu, kad neteks garsaus pamokslininko, eilės organizacijų dvasios vado, visuomenininko-kultūrininko, o skautai vieno iš stipriausių šulų. Būdamas didžios tolerančios dvasios, jis artimai bendravo su tautininkais ir per 14 metų visuomet dalyvaudavo LST Korpi Neo-Lithuania metinėse šventėse, o šventės išvakarėse atlikydavo mišias ir pasakydavo įprastai gražų ir turiningą pamokslą.

Dr. Steponas Biežis, skautų rėmėjas ir Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus pirmininkas ruošia kun. Juozui Vaišniui, S.J. išleistuves, į kurias jungiasi eilė organizacijų.

SUTIKO DALYVAUTIRELIGINIO MENO PARODOJE

Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Federacijos Kongreso proga organizuojamoje liet. dailininkų religinėje parodoje pirmieji sutiko dalyvauti įvairių srovių ir krypčių dailininkai: prof. Adomas Varnas, Adolfas Valeška, Juozas Mielulis, Bronė Jameikienė, Eleonora ir Aleksandras Marčiulioniai, Antanas Rūkštelė, Giedrė Žumbakienė, Dalia Verbickaitė ir Vida Krikštolaitytė.

Parodoje be religinio turinio paveikslų, skulptūrų, mozaikų, keramikos, emalių, metalo plastikos bus skyrius "Šventoji Lietuva" apimantis lietuvių religinius papročius, Lietuvos Bažnyčios istoriją, Liet. sakralinę architektūrą ir liet. kryžius.

Šioje relig. meno parodoje gali dalyvauti ir visi kiti liet. dailininkai gyv. JAV-bėse ir Kanadoje, jei jie ar vietos organizacijos savo lėšomis ir trūksu pristatys ir po parodos atsiims skiriamus parodai darbus - kūrinius.

Visais parodos reikalais prašoma susisiekti su tos parodos vykdytoju inž. Mik. Ivanausku šiuo adresu: 1332 So. 49 Ave., Cicero 50, Ill. Tel. po 7 v.v. 863-7510.

RUGSEJO 14 D. VISI Į CICERO

Vasarai einant į galą, dienos trumpėja ir atneša vis vėsesnius vakarus, tinkamus pramogoms bei pobūviams uždarose patalpose.

Lietuvių Bendruomenės Cicero apylinkės valdyba rugsėjo 14 d. ruošiasi Cicero šv. Antano parapijos salėje, iškilmingai atšvęsti Rugsėjo Aštuntąją -- Tautos šventę, o prie to suorganizuoti Lietuvių Bendruomenės metinę vakarienę. Valdyba pasiryžusi rugsėjo mėnesį padaryti Lietuvių Bendruomenės mėnesiu savo apylinkės ribose. Idomiusia, kad apylinkės valdyba, Stepo Ingaunio pirmininkaujama, ruošiasi pada-

šatrijos korporantai buvo susirinkę muz. J. Bertulio bute išklausyti paskaitos "Muzika žodyje ir lietuvių liaudies dainos". Prieky sėdi iš kairės: Dalia Stakytė, Janina Radvilaitė, Vida Deveikytė, Nijolė Beleškaitė, muz. J. Bertulis ir Veronika Tijūnelytė. Stovi: Pranutė Kudirkaitė, P. Juraškaitė, Tadas Rūta, Manigirdas Motiekaitis ir Ričardas Ukrinas.

ryti šią šventę, kokios čia dar nėra buvę. Ji sukvietė ir gavo sutikimą iš studentų neolituanių, ateitininkų, santariečių ir skautų netik šventėje dalyvauti, bet taip pat užpildyti šventės programą originaliais pasirodymais. Iš pirmininko Ingaunio žodžių aišku, kad apylinkė pirmoje vietoje rūpinasi kelti lietuviškojo jaunimo tautinį susipratimą, nekreipdama dėmesio prie kokio kolektyvo ar korporacijos jis priklauso.

Viena iš įdomiausių staigmenų toje šventėje, beabejo, bus naujai perorganizuoto, Clevelande buvusio, Neo-Lithuania orkestro pirmas pasirodymas Chicago apylinkėse. Energingo orkestro vadovo Algio Modestavičiaus pastangų dėka, orkestras dabar turi keturiolika narių, ir keturias mergaites - dainininkes. Ypačiai sustiprinta pučiamųjų instrumentų dalis, daranti orkestrą išimtinai tinkamą šokių muzikai net didžiausiose salėse. Po pirmojo to orkestro pasirodymo Cicero, be abejo teks jį dažnai išgirsti kituose lietuviškuose pobūviuose, kur taip vis stigo geresnės muzikos.

Su tautiniais šokiais pasirodys ir Ald. Bendikaitės vadovaujama

Cicero Aukšt. Lituanistinės mokyklos šokių grupė.

Dėl stalų vakarienei -- sekite skelbimą.

V.A. Račkauskas

PAIEŠKOMI

BITAUTAI Vladas, žmona Ona, dukterė Julija, išvykę iš Šiaulių 1920 m., 1935 m. gyvenę 1542 Wood St., Chicagoje.

BENDA RAVIČIUS Jonas, jo sesuo Zuzana, ir kiti broliai bei seserys, atvykę į Chicago iš Turupio, Liudvinavo valsčiaus, prieš I karą.

RYGELIS, Juozas atvykęs į Chicago apie 1895 m., šeima. Kilęs iš Raseinių.

KINČINIENĖ Lydia ir jos dukra Kristina, gim. 1944 Brandenburge. Paskutinis adresas: 4339 So. Hermitage Ave., Chicago.

NARBUTAS Antanas, Kazio sūnus, gim. 1886 Gedeikių kaime, 1939 m. gyveno Wet 33rd St., Chicago.

KLEVICKIENĖ - SIMONAITĖ Gertrūda, gim. Alytų 1927 m. MAIGYS Alfonsas, Adomo sūnus, iš Antamalkiško, Utenos.

ŠLAPIKAS Vincas, gimęs 1915 m. Chicagoje. Jo dėdės Kalinauskai turėjo dirbtuvę Chicagoje.

SAMALIUS Kostas, Petro sūnus, ir jo žmona Monika Valaitytė.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsilipti:

Lietuvos Generalinis Konsulas, 6147 So. Artesian Ave. Chicago 29, Ill., Telefonas: RRepublic 7-8334.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

MŪSŲ SPARNAI -- periodinis lietuvių protestantų žurnalas (14 nr.) leidžiamas Chicagoje. Redaguoja kun. Povilas Dilys. Adm. adresas: 5718 S. Richmond Ave, Chicago 29, Illinois. Numeris skirtas prof. Povilui Jakubėnui prisiminti.

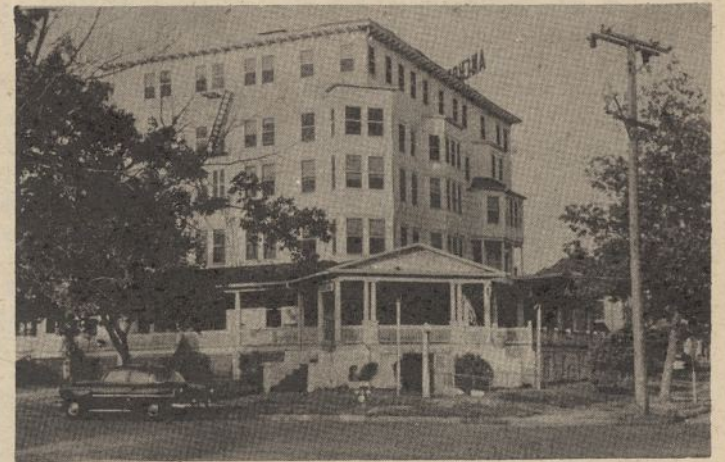
RAŠYTOJAS PETRAS BABICKAS REIKALINGAS PAGALBOS

Lietuviškos visuomenės, skaitytojų mėgiamas rašytojas Petras Babickas senokai negaluoja akimis. Paskutiniu laiku jo regėjimas dar susilpnėjo. Visą savo gyvenimą paskyręs lietuvių tautai nesusikrovė turto. Reikalingas paramos. Jo adresas: Petras Babickas, c/o Legacoa Da Lituania, Av. Erasmo Braga, 277, s. 609, Rio De Janeiro, Brasil.

Jam turėtų pagelbėti plačioji lietuvių visuomenė. Lietuvių Rašytojų Draugija galėtų pravesti nuolatinės globos reikalą. Piniškai siųstinė užsienio čekiais. Paprastus čekius ten sunku ar neįmanoma iškeisti. Į vokiškus pinigus ten paštininkai mėgsta sau pasilaikyti.

(r.s.)

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J. Prospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigus ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA. Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. V&T 60 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(13)

Prieš išeinant iš tarnybos, man paskambina Elfi: — Robertai, Erika norėtų su tavim pasimatyti. Ji bus pas Feišnerius.

— Gerai. — ir pakabinau ragelį.

Gerai, kad jie neina tiesiog pas mane. Bet — per daug akių seka mus kavinėje. O aš — juk esu pažėnklintas! Įeinu į kavinę ir pamatau Eriką sėdint kartėje. Iš lėto pereinu per kavinę apsidairydamas ir nuduodamas, kad tik paskutiniu momentu ją pastebiu ir iriuosi prie jos stalo:

— Labas vakaras, Erika! Kokia staigmena! Ar galiu prisėsti prie tavo stalo?

Ji nusišypsuoja ir ištisia ranką:

— Žinoma, Robertai, Sėskis!

— Turiu tau kažką pranešti, Robertai.

— Tik ne dabar, Erika, ne čia.

Kažkas prisėda prie gretimio stalo. Erika nervingai užsirūko ir pasilenkia prie manęs:

— Pažįsti aną gražuolę žydę, Robertai? Ji taip į mus žiūri.

— Atsargiai pasuku galvą — susiduriu su jos Esteros pašaipiu žvilgsniu ir pasisveikinu.

Estera pasilenkia į mūsų pusę:

— Aš taip seniai tave mačiau, brangusai! Ar negalėtumei rytoj pas mane užsukti. Lauksiu!

— Mielai, Estera.

Ji linkteli galvą ir pasineria į laikraštį.

Po kelių minučių Erika apmoka, atsisveikina ir išeina. Aš dar surūkau dvi cigaretes ir apleidžiu kavinę. Esteros pašaipus žvilgsnis palydi mane.

Elfi kambarielyje Erika atrodo visai kitaip. Gražioji, besišypsanti kaukė nukritus — jos veide užguito žvėries išraiška.

— Raimas ir Juras saugūs, Robertai. Taip pat ir kiti, kuriuos į ten pasiuntėi.

— Kur dabar Raimas ir Juras?

— Raimas dabar pas Tarmo. Jie miškuose. Jų dalinys ginkluotas tik lengvaisiais ginklais. Juras pas mane — jis stengiasi talkininkauti vietoje.

— Kas dar, Erika?

— Tarmo įstengė išgauti iš NKVD tokių informacijų: šių metų liepos ir rugpiūčio mėnesiais numatoma išvežti dar 70.000 žmonių. Ligi rudens Estijoje paliks vos 358.000 estų tėvynėje — specialistai ir treniruoti darbininkai. Taip pat ir jie vėliau numatomi "perkelti" į tolimųjų rytų sritis. Estų tauta numatoma galutinai išnaikinti.

— Prie tolimesnių trėmimų nespės prieiti. Kiekvieną dieną karas gali prasidėti! Ilgai netruks. Vyrai turi būti pasiruošę ir atėjus momentui stoti į kovą. Pirmiausia sunaikinti visus šnipus ir agentus!

— Toks įsakymas?!

— Taip!

— Ar tu duosi ženklą sukilimui?

— Ne. Kiekvieno miško brolių vieneto vadas sprendžia savo nuožiūra. Aš — aš įsakymų daugiau nesiuntinsiu.

Erika užmerkia akis.

— Ar jau taip blogai su tavim?

Pasižiūriu į Elfi.

— Taip, Erika.

— Bėk į miškus drauge su Elfi.

— Aš — aš negaliu. Aš palieku ten, kur privalau būti.

— O Elfi?

— Paimk Elfi drauge.

Elfi atsistoja ir uždeda ranką man ant peties.

— Aš palieku su Robertu iki pat pabaigos.

— Suprantu tave, Elfi. — Erika pakelia akis. —

Bet... kas bus tavo vietoje, Robertai, kai tave...?

— Imas. Bet Imas yra Vaerska mieste.

Erika pasižiūri į mane su nuostaba.

— Negi tu nieko nežinai, kas dėjos Vaerskoje?

Širdis nustoja plakus. Juk tėvas Vaerskoje!

— Ne. Tik gaudus. Sakyk, ką žinai!

— Estų karininkų masiniai suėmimai ir masiniai naikinimai.

Elfi mane apkabina.

— Roberto tėvas tenai.

Erika pasuka akis į šalį.

— Atleisk. Bet kas gi bus tavo vietoje?

— Pietinėje Estijoje Tarmo, jeigu Imas negalėtų.

Čia Tallinne galbūt Herbertas. Vienok aš dar ne viską žinau.

*

Herbertas man pasiūlo cigaretę.

— Skaitei šios dienos laikraščius, Robertai?

— Ne.

— Paskelbta, kad išlaisvinimo iš kapitalistinio jungo iškilmės nukeltos iš 21 birželio iki kito sekmadienio.

— Dėl ko?

— Nepasakyta. Gal tu ką numanai?

— Kažkokia rusiška velniava. Vis tik kažkas yra, kad jie tokias iškilmes atideda.

Herbertas gniaužo nervingai rankas.

— Jeigu tai būtų kalba apie civilizuotus žmones, bet ne apie rusus, tai prileistumei, kad vien tik taktiniais sumetimais tos iškilmės atidedamos.

— Iš rusų nesitikių jokių taktinių atsižvelgimų.

— Žinoma, ne. Bet galimas daktas jie tikisi, kad prasidės karas?

Neo-Lithuania stovyklos stovyklautojai ir svečiai.

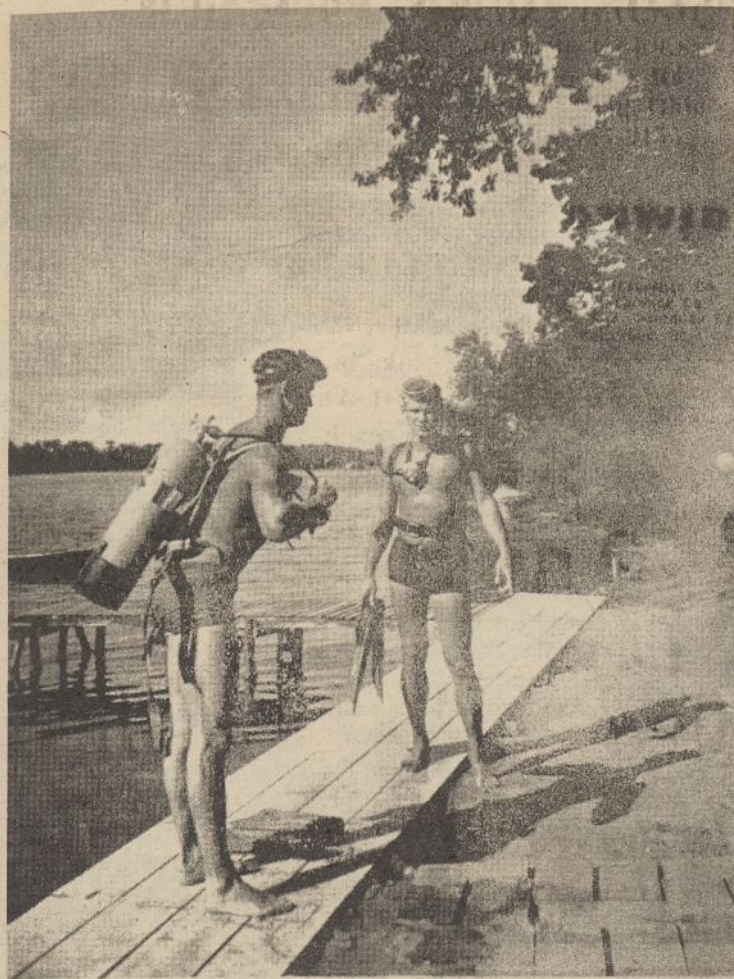

Neolituonai išsirikiavę vėliavos pakėlimui.

Korp. Neo-Lithuania šeštoji stovykla

Eglė Augustinavičiūtė skaito referatą. Šalia sėdi mergaičių vadovė Jūra Stanulytė.

Stasys Petravičius ir Edmundas Adomaitis ruošiasi nardymams...

Šeštoji Korp! Neo-Lithuania stovykla p. Linkų vasarvietėje buvo atidaryta iškilmingu posėdžiu. Invokaciją atliko kun. Kidikis.

Korp! Neo-Lithuania Centro Valdybos pirmininkas inž. V. Mažeika pasveikino stovyklautojus ir palinkėjo poilsio valandas ir pramogą apjungti su korporantiškais įsipareigojimais, kuriuose atsispindi įsipareigojimai lietuvių tautai ir tėvynei. Ta proga jis padėkojo fil. dr. L. Kriaučeliūnui, priėmusiam stovyklos globėjo pareigas.

Dr. L. Kriaučeliūnas savo žodyje priminė lietuvių kalbos reikšmę jaunimo tautiškam auklėjimui, ragino gyvai susipažinti su lietuvių kultūriniais lobiais.

Stovyklos vadovas R. Stakauskas padėkojo už išreikštą pasitikėjimą, už gražius linkėjimus ir susirinkusiems stovyklautojams paaiškino stovyklavimo programą. R. Stakauskas pabrėžė, kad korporacijos ateitis priklauso nuo jaunojo jos elemento pajėgumo, tad stovykla ir tenka naudotis kaip viena iš priemonių auklėjimui ir lietuviškos dvasios stiprinimui.

Rimas Mulokas, Chicagos skyriaus pirm., stovyklos metu linkėjo atskleisti tėvynės garbingą ir didvyrišką paveikslą, kartu susipažįstant su naujais drau-

Filisteriai neolituonų stovykloje: Virpša, Šimkus, Našliūnas, Grigaitis, Kasakaitis, Vebra, Švedas.

gais ir laiką praleisti lietuviškoje nuotaikoje.

Jei šposams linkęs stovyklos laikraštis Naktibalda neklysta, neklystame ir mes, šią informaciją "pasiskolinę".

Iš laikraščio informacijos matyti, kad stovykloje vyksta rimtas pasiruošimas tų visų linkėjimų įgyvendinimui. Spėjome sužinoti, kad paskaitą jau patiekė fil. K. Druga, kalbėjęs apie lietuviybės išlaikymą realybės akivaizdoje; fil. J. Našliūnas pasakojė apie Lietuvių tautos rezistenciją ir rezistentus; R. Gulbinas turėjo paruošęs referatą apie lietuvių kalbos išsivystymą iš sanskritų kalbos. Seka visa eilė kitų paskaitų, referatų ir t.t.

Prie ežero Elvyra Kavaliūnaitė ir Jūra Stanulytė.

Dana Maurukaitė, Birutė Augustinavičiūtė ir Giedrė Naokaitė pasiruošusios išplaukti...

Grupė stovyklautojų paplūdimyje...

Poilsio valanda prie alučio...

Po posėdžio... Ramunė Jurkūnaitė, Regina Kavaliūnaitė, Edmundas Adomaitis, Elvyra Kavaliūnaitė, Rūta Mockutė ir Jūra Stanulytė.

Filisteris J. Našliūnas stovykloje skaitęs paskaitą "Lietuvių tautos rezistencija ir rezistentai".

Alkoholizmas (2)

Dr. Steponas Biežis

NUOSAUKUS IŠGĖRIMAS NEPAKENTKIA SVEIKATAI

Alkoholis nereikalingas virškinimo. Kai jis pasiekia tuščius vidurius, jis momentaliai pereina į kraujo cirkuliaciją praskaidant po visą kūną ir tuo pačiu būdu pasireiškia jau žinomiais efektais. Gi maistas, ypač mėsa, duona ir šiaip jau krakmoliniai valgiai sulaiko jį ilgiam laikui skrandyje ir žarnose. Užtat po sotaus valgio ilgiau trunka apsvaigti, ką patyrę gėrikai labai gerai žino ir dažnai tuo pasinaudoja.

Organizmas alkoholi pašalina trim būdais: inkstais, plaučiais, tačiau daugiausia virtimu į energiją. Gera degtinės porcija pagamina 150 kalorijų, kas reiškia nemenką energijos, t.y. pajėgumo tiekimo šaltinį. Tačiau iš to jokiu būdu negalima daryti išvados, kad alkoholis gali pavaduoti balansuotą maistą. Tai toliausia nuostata, nes alkoholis neduoda nei proteinų atstatymui išdėvėtų ląstelių, nei vitaminų, nei mineralų, be kurių sveikata neišsilaikys ilgą laiką. Todėl alkoholis gali pavaduoti maisto, nors ypatingose sąlygose savo energijos tiekimu gali žmogui padėti išlaikyti gyvybę, kai maisto nesama ar jis neįmanoma naudoti. Vynas ir alus turi kiek krakmolo, kurie tik padaugina kalorijų skaičių, bet nesudaro balansuoto maisto. Dažnai vartoja alkoholi nutunka, nes jie kasdien sunaudoja labai daug kalorijų, kurių perviršis susikrauna kūne riebalų pavidale. Tokių dažnai geriančiųjų nutukėlių mityba dažniausia esti netiksli, neatitinka organizmo reikalavimams, iš ko ilgai neišgyvena.

Mokslininkų tyrimų duomenimis, kad žmogaus organizmas pajėgia iš kūno pašalinti tik apie vieną unciją alkoholio į valandą. Tokiu būdu dažnesnis stikluoto pakėlimas nei vieną kartą į valandą veda prie vis didesnio alkoholio koncentravimosi kraujo cirkuliacijoje, kas savo eilėje priveda prie apsvaigimo. Jei žmogus reguliuotų tik po vieną porciją kas valandą, tai jam nesudarytų pavojaus pasigerti, nes neįvyktų akumuliacijos. Gyvenimiškai kalbant, kuris gi sau galvą kvaršins kad taip reguliuoti gėrimą, o pagaliau ir patsai laikas pasidarytų monotoniškas, jau nebeįmanoma apie pageidaujamos

nuotaikos stoką subuvimuose. Ant ra vertus, kur rasi tokį drąsų arba pareigingą šeimininką, kuris nustatytų taip negirdėtą ir neįprastą tvarką savo svečiams, kurie kažin ar ją pamėgtų.

Kraujas savo apytakoje pasiekia kiekvieną kūno ląstelę, kartu su alkoholiu. Koncentruotoje formoje jis aštriai erzina audinius, sukelia laikiną degimą, kuris gali virsti chronišku ir net pastoviu, kartu trukdant normalų funkcionavimą. Tačiau atskiestoje formoje alkoholis tos žalos nepadarė. Kadangi kraujyje alkoholio koncentracija nepasiekia pusės procento, tai organai išlieka nepaveikti, išskiriant smegenų funkcijas, apie ką jau buvo kalbėta. Iš to išplaukia, kad nuosaikus gėrėjas, ypatingai nekasdieniniai, nesužaloja savo organų, atseit, nepažeidžia savo sveikatos. Bent tyrimais tai nepastebėta ir neįrodyta.

Nuosaikus išgėrimai, stikluokas prieš vakarienę ar einant gulėti nesudaro ypatingos grėsmės, nors tai trukdytų ilgą laiką tarp. Tada net gali teigiamai veikti, nes pašalinant nuovargį pakelia nuotaiką arba kitas geriau ir ramiau miega.

Bet kuriose sąlygose vartojant alkoholi pagrindu privalo būti nuosaikumas ir riba.

ALKOHOLIKAS - LIGONIS

Mūsų gyvenimo įpročiai yra tiek įsitenę ir tradiciniai pripažinti, kad didelė reikybė užtikti bet kokį socialinį pobūdį ar sueigą, kur būtų apsieinama be alkoholinių gėrimų. Tokie nūgėrimai nelaikoma jokiu nusiženėjimu ar prasiženėjimu su priimta etika. Vadinami socialiniai gūrkėnojai, jei su saiku, žmogui nei fiziniai, nei dvasiniai nepakenkia. Tačiau šitokie, ypač dažniau pasikartoją subvaimai, daugeliui kaip tik atidaro duris į alkoholizmo neišbrendamą bałą, atseit, žmogus ilgai nei įpranta gerti ir lieka alkoholiu.

Ką gi vadiname alkoholiu? Bendrasis bruožas alkoholiu laikomas asmuo, kuris ilgai, daug ir dažnai geria, nors gali nenusiženėti, kuriam alkoholis kasdieninis palydovas, kuris vis ieško progų išgerti ir kuris be pašalinės pagalbos nepajėgia ir neturi nei valios, nei noro nutraukti alkoholinių gėrimų vartojimą. Žodžiu, jam alkoholis yra lyg

kasdieninė duona ir druska, be kurių jau nebėgali apsieiti. Kad tapti alkoholiu dažnai trunka ilgą laiką, neretai metų eilę, ir tatau jis pasidaro savo laisva valia. O iš to išeiti, atitrūkti, jis nebetenka nei valios, nei galimybių, kaip musė, patekusi į voratinklį.

Tikrąja prasme jis yra alkoholio auka ir vergas, iš kurio replių jis nė nemano savo valia pasiliuosuoti. Jis nuo pat ryto tik ir galvoja kur ir kaip gauti alkoholio ir juo daugiau, tuo jam maloniau. Tam pasiekti jis nesivaržo meluoti, apgaudinėti ir net metasi į vagystę, kad tik patenkinti savo troškulį. Kadaise turėjęs moralinį jautrumą, dorovinį atsakingumą, žmogišką pareigingumą, -- dabar jis tų visų dorybių neteko, lyg jų ir nebūtų. Alkoholis, ir tik alkoholis, jo vienintelis draugas ir gyvenimo palydovas. Jis lieka dvasios ligoniui ir tokiu jį reikia laikyti. Bet koks jo barimas, išmetinėjimas, argumentavimas, prašymas ir maldavimas, bauginimas ar grasinimas neturi jokios vertės. Tai tuščios pastangos. Jis kartais duoda pažadą, garbės žodžiu prisiekia negersiąs, bet pirmas pasitaikęs stikluokas viską paverčia niekais, nes esmėje pas jį nei noro, nei valios nebėliko. Alkoholis jo valdovas ir dievas.

Jis vertas pasigailėjimo ir reikalingas tiksliai pagalbos, o ne besąlyginio pasmerkimo bei pastūmėjimo likimo nedaliai, kuri yra žinoma ir aiški. Kiekvienas dvasinis ligonis reikalingas atitinkamo gydymo, taip ir alkoholis reikalingas savotiško gydymo, jei norima jam tikrai padėti. Juk nederia ligonį pasmerkti ir paniekti vien dėlto, kad nemama liga gali ir neatitikti esamiems moraliniams principams. Kiekvienas ligonis turi teisę pasinaudoti gydymo privilegijomis, kurias visuomenė privalo suteikti. Ir alkoholis neprivalo būti išskirtas iš tų privilegijų.

Fiziniai alkoholis rieda stacia pakalne žemyn sveikatos požiūriu. Jo neišvengiamai laukia įvairūs sveikatos pakirčiai, kurie visuomet trumpina jo amžių. Apie tai nebėra dvejų nuomonių. Mokslinių tyrimų duomenimis tai aiškiai ir galutinai įrodyta. Teigiama, kad alkoholis gyvena dvyliką metų trumpiau už mažai ar visai negeriančiuosius.

Idomu yra tai, kad negalavimai ir ligos pareina ne tiesiogiai nuo alkoholio veikimo, kuris, kaip jau pirmiau pastebėjome, nepasiekia aukštos koncentracijos kraujo cirkuliacijoje.

Alkoholiu sveikatos pažeidimai atsiranda dėl maisto stokos. Retas kuris alkoholiu valgo reguliariai ir visiškai balansuotą maistą, kokio reikalauja organizmas. Tuo pačiu metu jis nekenčia bado dėl kalorijų stokos. Dažniausia priešingai, nes alkoholis duoda daug kalorijų.

Kaip taisyklė, alkoholiškai mažai valgo ir tik pripuolamais atvejais, visai nekreipdami dėmesio į maisto kokybę, kaip tikrąjį šaltinį stiprios sveikatos išlaikymui. Jiems maistas lieka trečiaeilium dalyku, kuris erzina, o ne skatina apetito, kurio tikrumoje veikia visai netenka. Tuo bū-

Be žodžių...

SPORTO DIENOS

Lengvatletų ir plaukikų dėmesiai

Lengvosios Atletikos Komitetas kreipiasi į visus Š. Amerikos lietuvių sporto vienetus bei pavienius sportininkus, prašydamas pranešti savo narių ar savo asmenišką pasekmę, Lengvojoje atletikoje ir plaukyme, pasiektas šiais metais, ar, eventualiai, ir anksčiau, jei jie dar nėra iki šiol to padarę.

Pasekmės yra reikalingos užregistravimui visų lietuvių sportinių pasiekimų ir taipogi sudarymui geriausių mūsų lengvatletų bei plaukikų pasekmių lentelių 1963 metams ir nuo ŠALFAS S-gos įsikūrimo (1951 m.). Lentelės yra sudaromos vyrų bei moterų ir visose priešauglio klasėse, todėl pranešant pažymėkite gimimo metus.

Pažymėtina, kad visos įvairių lietuviškų varžybų bei pabaltiečių pirmenybių pasekmės yra žinomos ir jų pranešti nereikia. Reikalingos yra tik už lietuviškų varžybų ribų pasiektos pasekmės.

Šis pranešimas ypatingai liečia pavienius, klubams nepriklausančius sportininkus, kadangi su jais nėra galimybės susisiekti per klubus. Paskemes prašome siųsti šiuo adresu:

A. Bielskus, 15321 Lake Shore Blvd., Cleveland 10, Ohio.

Prašome iki š.m. rugsėjo 20 d. pranešti iki šiol pasiektas pasekmes, kadangi rugsėjo mėn. pabaigoje bus skelbiama minėtos lentelės. Po to, ateityje, prašome savo pasekmes pranešinėti neatidėliojant, tuoj pat po varžybų, kad būtų įmanoma turėti lentelės pagal paskutinius duomenis.

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ DAUGIAKOVŲ PIRMENYBĖS

Š.m. rugsėjo 14 d., Clevelande rengiamos 1963 m. Š. Amerikos lietuvių daugiakovų pirmenybės.

Programoje: Penkiakovos vyrams -- šuolis į tolį, disko metimas, 200 m bėgimas, ieties metimas ir 1500 m bėgimas.

Penkiakovos moterims -- 80 m. kliūtinis bėgimas, rutulio stūmimas, šuolis į aukštį, šuolis į tolį ir 200 m bėgimas.

Trikova jauniams A kl. -- 100 m. bėgimas, šuolis į tolį, ir rutulio (16 lbs.) stūmimas.

Taškai skaičiuojami už pasiektas pasekmes, pagal tarptautinę taisyklę vertinimo lentelę, visų pasekmių taškus sudedant į bendrą sumą.

Dalyvių registracija -- iki rugsėjo 10 d., šiuo adresu: A. Bielskus, 15321 Lakeshore Blvd., Cleveland 10, Ohio.

RUDENS SEZONE NUMATOMOS LENGVOSIOS ATLETIKOS RUNGTYNĖS

Š. m. rugsėjo mėn. antroje pusėje yra numatomos Lengvosios Atletikos Sezono Uždarymo tradicinės rungtynės. Varžybų data ir vieta artimiausiu metu bus paskelbta spaudoje bei pranešta sporto klubams. Varžybose dalyvavimas bus atviras visiems klubams bei pavieniams sportininkams. Varžybos bus pravedamos vyrų, moterų, jaunių A, B, C ir D klasėse ir mergaičių B, C ir D klasėse.

Tradicinės tarp miestinės lengvosios atletikos rungtynės tarp Clevelando ir Toronto lietuvių šiais metais galimas dalykas bus vykdomos dviem dalimis, jaunėsiųjų klasių Clevelande, vyresniųjų -- Toronte. Šiuo metu tariamasi dėl galutinų datų.

Šį rudenį planuojama surengti pirmosios Chicago lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvairiose amžiaus klasėse.

Lengv. Atletikos Komitetas

HERMES II TARP LIETUVIŲ

Per Atlanto vandenyną, perskrodus gerą dalį Ramiojo vandenyno, dabar Los Angeles uoste inkaravosi kpt. Broniaus Rožinsko jachta Hermes II nuolat pilna lietuvių buriuotojų, pirmo-

je eilėje lietuvių jūrų skautų. Kpt. Rožinskas su savo jachta jau mokė ištisą eilę lietuvių praktiško buriavimo. Tarp jų seni Baltijos jūrų mylėtojai, ir patys jauniausieji, vos kelių metų amžiaus.

Hermes II Kalifornijos lietuviams sudarė visiškai naujos rūšies puikią, sportišką pramogą ruši.

Gero vėjo kpt. Rožinskiui ir jo lietuviškoms įguloms!

Buriuotojas

DETROIT

G. VASILIAUSKIENĖS KONCERTAS

Š. m. rugsėjo 21 d. 7:30 val. Lietuvių namuose, Detroito birutinių, talkindant K. Savanoriams ir ramovėnams rengia koncertą-balių.

Koncerto programą išpildys viešnia, atvykusi iš tolimos Australijos, solistė G. Vasiliauskiene.

Koncerto-baliaus rengėjos maloniai prašo visus Detroito ir jo apylinkių lietuvius į šį koncertą atsilankyti.

Savo atsilankymu pagerbsite ne tik viešnią solistę, bet ir savo brolius lietuvius, atsidariusius tolimos Australijos kontinentė.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 3-8 D. D. Santaros Šviesos Federacijos suvažiavimas Tabor Farmoje, Sudas, Mich.

RUGSĖJO 8 D. 7:30 val. vak. Chicago Skautų Vyčių draugovės lauzas Marquette Parke.

RUGSĖJO 14 D. Amerikos Lietuvių Tarybos direktorių suvažiavimas Don Varnas Posto patalpose.

RUGSĖJO 15 D. Lietuvių Agromų Sąjungos gegužinė F. ir V. Manelių klyje 138th and State Rd., Lockport, Ill.

RUGSĖJO 22 D. 1:00 val. p.p. Chicago Lietuvių Žagarės Klubas susirinkimas Dirko svetainėje, 4500 So. Talman.

RUGSĖJO 28 D. AL Montesori Draugijos balius Balio Pakšto svetainėje, Baliaus pelnas skiriamas atidaromiems Lietuvių Vaikų Nameliams.

RUGSĖJO 28 D. 8 val. vak. Krivulės Klubas metinis kultūrinis parengimas parapijos salėje, 1500 So. 49th Court, Cicero, Ill.

RUGSĖJO 28 D. sol. Nerijos Linkevičiūtės dainų ir arių rečitalis Jaunimo Centre.

RUGSĖJO 28 D. Skautų ir krivulės klubo metinis vakaras Cicero lietuvių parapijos salėje.

RUGSĖJO 29 D. Marijos Nekalt. Pr. Seserų Cicero Rėmėjų madų paroda Jaunimo centre.

SPALIO 5 - 13 D. Jaunųjų dailininkų meno kūrinių paroda Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre. Parodos atidarymas spalio 5 d. 7 val. vakaro.

SPALIO 5 D. Lietuvos Dukterų vakarienė Jaunimo centre.

SPALIO 5 D. "Lituanicos" skautų tunto vakaras rengiamas Tėvų Komiteto Balio Pakšto salėje.

SPALIO 6 D. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago Skyriaus ruošiamas Vilniaus diena Jaunimo Centre.

SPALIO 12 D. Lietuvių Gailingųjų Seserų S-gos tradicinės parengimas, Western Ball Room salėje.

SPALIO 12 D. -- gyv. D. Britanijoje lietuvių linksdavakaris, B. Pakšto salėje.

SPALIO 12 D. Chicago skautininkų Ramovės muzikos ir literatūros pobūvis Balio Pakšto svetainėje.

SPALIO 19 D. Ateitininkų senelių tradicinis Rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 26 D. 8 val. vak. solistės Aldonos Stempuzienės koncertas, ruošiamas Santaros Šviesos Federacijos Jaunimo Centre.

CleveSavings

DON'T JUST WISH - SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

WE WELCOME SAVERS ASK ABOUT OUR AUTOMATIC SAVINGS PLAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES

Member Federal Deposit Insurance Corporation

ECHO VALLEY

Lietuviai savininkai ELENA ir JULIUS GARMAI Visus maloniai kviečia atvykti iš anksto kreiptis:

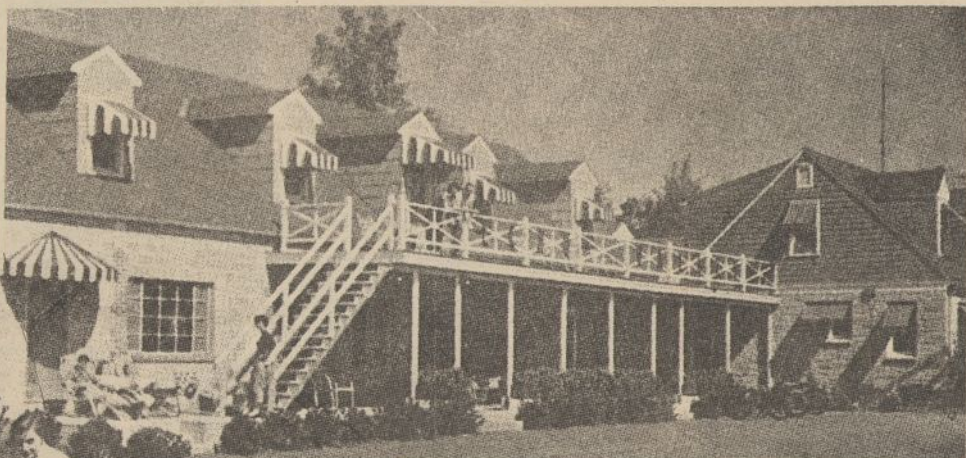
ECHO VALLEY ECHO LAKE, PA. Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

DZIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* **SOLISTĖ GENOVAITĖ VASILIAUSKIENĖ**, viešnia iš Australijos, padarė vizitą klebonui kun. B. Ivanauskui ir susitarė su vargonininku Pr. Ambrazu pagiedoti šv. Jurgio parapijos bažnyčioje per lietuvišką sumą Tautos šventės dieną, sekmadienį rugsėjo 8 d.

Apie jos koncertą tos pačios parapijos salėje bus pranešta Dirvoje vėliau.

* **VIEŠNIA IŠ BALTIMORĖS**. Pas savo motiną Oną Baltrukonienę ir seseris lankėsi ponja Julė Rastenienė, advokato Nado Rastenio žmona, iš Baltimorės. Clevelande gimęs Julė Baltrukonytė buvo viena iš veikliausių lietuvių, dirbusių lietuviams ir Lietuvai I Pas. Karo metu. Ji ir dabar dirbuojasi Baltimorėje lietuvių tarpe.

* **NAUJOJ PARAPIJOJ Kazi-meriečių seselių vadovaujama mokykla** pradeda darbą rugsėjo mėn. 3 dieną, antradienį. Patikrinimui vaikai renkasi II val. rugs. 4 d., trečiadienį, 8 val. mišioms ir palaiminimui.

Pamokos prasidės 8,30 val. iki 12 val. ir 1,15 iki 3,15 val. Priešpiečiams vaikai turės eiti į namus visą rugsėjo mėnesį. Spalio mėn. toliau gyvenantieji galės valgyti mokyklos valgykloje.

Mokyklos mokiniai dėvi nustatytą uniformą. Lituanistinė šv. Kazimiero mokykla pradeda darbą rugsėjo mėn. 7 d.

* **A.L.R.K. MOTERŲ SAJUNGOS 30 KUOPOS NARĖS** po vasaros atostogų renkasi susirinkimui rugs. mėn. 8 d. tuoj po pamaldų parapijos salėje. Bus pranešimas iš šiemet vykusio seimo Putname. Visos moterys, gyvenančios Naujos parapijos ribose, prašomos atsilankyti. Dirbdamos sutartinai daugiau nuyeksime.

* **KLEBONAS KUN. J. ANGELAITIS** ir asist. kun. J. Grigonis nuoširdžiai prašo visus šios parapijos lietuvius lankyti 10 val. pamaldose. Tai valanda, kurios metu galime savo gimtąją kalbą melstis į Visagali Dievą.

* **BERNIUKŲ CHORAS** PRADĖS DARBĄ rugsėjo mėn. 15 d. Globokime šį jauną dainos vietą ir praturtinkime mūsų lietuviškas pamaldas. Chorui vadovauja R. Brazaitienė.

IŠKILMINGAI PRADEDA TAUTOS ŠVENTĖ CLEVELANDE

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos nutarimu, idėjiniams, organizaciniams, finansiniams ir kt. reikalams Bendruomenė turi savo mėnesį, kurio metu rengiama Bendruomenės šventė, Clevelando LB I Apylinkė pradeda tą tradicinę Tautos šventę, kartu iškilmių dalį skiriant I Apylinkės dešimties metų veiklai Clevelande atžymėti.

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 7 d. šv. Jurgio parapijos salėje rengiama iškilminga sukahties paminėjimui vakariene (pradžią 7 val. vakare).

Į šias iškilmes, atvyksta LB Centro Valdžbos pirmininkas Jonas Jasaitis iš Chicagos.

Bus pranešimas apie I Apylinkės nuveiktus darbus Clevelande 10 metų bėgyje. Ta proga clevelandiečiai bus supažindinti su Lietuvių Fondu. Kartu bus pradėtas platus fondo vaju.

Meninę programą išpildys iš Chicagos pakviestos seserys Blandytės. Programai vadovaus Juozas Stempužis.

Iškilmingai vakarienei kvietimai jau gaunami. (Vyrams po \$5, moterims po \$4, moksliviams-jauimui po \$3). Po vakarienos ir programos bus balius-šokiai su vaišėmis.

RUGSĖJO 8 BAŽNYČIOJE

Šios šventės ir dešimtmečio sukahties proga I Apylinkė užsakė šv. Jurgio parapijos bažnyčioje iškilmingas pamaldas už mirusius ir gyvus Clevelando LB narius ir brolius-seseris už geležinės uždangos. Sumos metu 10:30 val. tą sekmadienį lietuviškas giesmes giedos viešnia dainininkė iš Australijos Genovaitė Vasiliauskiene.

Prisimindami Tautos šventę ir jos reikšmę tėvynėje Lietuvoje, prisidėkit prie jos išpildesnio paminėjimo Clevelande, dalyvaujant vakarieneje šeštadienio vakare ir bažnyčioje sekmadienį (rugsėjo 7 ir 8 d.). ksk

* **THE PLAIN DEALER SUN DAY MAGAZINE**, RUGSĖJO 1 D. LAIDA, Clevelando dienraščio sekmadieninės laidos iliustruotas priedas, paskirtas Clevelando tautybių grupėms, jų veiklai, menui ir spaudai atžymėti. Tai kartu gražus žestas ruošiamai tautybių šventei iškelti ir pagarsinti.

Spalvotose nuotraukose matome mūsų jaunąsias kanklininkes (Laimą Obelenytę ir Ireną Navickaitę) ir Vysk. Valančiaus liutuanistinės mokyklos šokėjų grupę.

Straipsnyje apie tautinių grupių spaudą sakoma, kad Dirva yra puikiai spausdinamas lietuvių laikraštis, iškilęs iš savaitraščio į tris kartus į savaitę išeinantį laikraštį, kai tuo tarpu kiti laikraščiai esą priversti siurinti savo apimtį.

* **CUYAHOGOS APSKRITIES KOLEGIJA (COLLEGE)**, pirmoji Ohio valstijos bendruomeninė aukštoji mokykla, šalia normalių pilno laiko dieninių kursų, suteikia progą išmokyti amatų ir tiems, kurie dienos metu užimti darbu ir kitais pragyvenimo rūpesčiais. Vakarinii kursų studentams parinktos trys patogios vietovės -- 2214 East 14gt., miesto centre, Brush High School patalpose South Euclid-Lyndhurst rajonui ir Valley Forge High School patalpos Parmoje. Tie kursai apima visą eilę techniškių, prekybos, meno ir mokslo sričių.

Techniškieji kursai, paruošti bendradarbiaujant su prekybos, unių ir vyriausybės atstovybėmis, apima: oro vėsinimo,

Baleto šokėja LIVIJA KASPERAVIČIŪTE, kuri išpildys meninę programą Clevelando Vaidilos Teatro koncerte-baliuje rugsėjo 14 d. šv. Jurgio parapijos salėje.

CLEVELANDO VAIDILOS TEATRAS, minėdamas savo dešimtuosius metus, š. m. rugsėjo 14 d., šeštadienį, šv. Jurgio parapijos salėje ruošia nuotaikingą

KONCERTĄ - BALIŲ

Programoje: Ryto Babicko vedamas vyrų balsų oktetas ir baleto šokėja Livija Kasperavičiūtė.

Elegantiškiausios balinės suknėlės savininkei skiriama premija.

Šokiams gros pagarsėjęs Melody orkestras, dainuojant Arđnui Gasparaičiui.

Baliui salės dekoravimo projektą paruošė Petras Maželis.

Baliaus pradžia 8 val. Koncerto pradžia lygiai 9 val.

Pakvietimus grupėmis ar pavieniai prašome užsisakyti iš anksto skambinant Petrui Maželiui telef. 371-4729 arba Ignui Gataučiiui telef. MU-1-5378.

ALB Clevelando 1-mos Apyl. Valdyba

NAUJOS IDĖJOS NAUJAI ERAI APDRAUDA?

Pasitikrink

NATIONWIDE

dėl naujų idėjų!

- ☐ AUTOMOBILIŲ APDRAUDA
- ☐ NUO GAISRO APDRAUDA
- ☐ GYVYBĖS APDRAUDA
- ☐ NAMŲ SAVININKŲ
- ☐ MOKSLO
- ☐ PASKOLŲ
- ☐ NELAIMIŲ IR LIGOS
- ☐ PENSIJOS

Nationwide turi naujų idėjų jūsų apsidraudimui, kad išpildžius bet kurį apdraudos reikalavimą už jums įmanomą mokestį. Patikrinkite jus įdomaujantį planą ir kontaktukite:

**L I E T U V Ų
JUOZĄ BALNIŲ
(JOSEPH BROOKS)
5359 Decker Rd.
Nc. Olmstead, Ohio
Telef. 777-2155**

NATIONWIDE

Nationwide Mutual Insurance Co.
Nationwide Life Insurance Co.
Nationwide Mutual Fire Insurance Co.
home office: Columbus, Ohio

Pereitą šeštadienį, rugpiūčio 24 d. Clevelande susituokė Rita Zagarskaitė ir Vytas Matulevičius. Nuotraukoje jaunieji tarp pabrolių ir pamergių. Stovi iš kairės: V. Kavaliūnas, T. Mac evičius, R. Kudukis, A. Šlapelis, A. Širvaitis, jaunieji Rita ir Vytas Matulevičiai, A. Grebliūnaitė, R. Žygaitė, G. Garlaitė, G. Knystautaitė ir I. Geležitūtė. Prieky stovi R. Matulevičiūtė. J. Garlos nuotrauka

VOKIŠKAS KINAS

CAPITOL THEATER

Didelis, turtingas spalvotas filmas iš senosios Rusijos gyvenimo -- vienu šūviu į Paryžių

PETERSBURGER NAECHTE

Vaidina: Ewald Balsar * Ivan Desny * Johanna V. Koczian * Claus Biederstaedt ir kt.

Spalvotas filmas iš meilės ir įvykių kada Leningradas dar buvo Petrogradu.

BE TO

puikus spalvotas filmas

VERLOBUNG AM WOLFGANGSEE

Vaidina: Wolf Albach-Retty * Maria Andergast * Ingrid Andre * Michael Cramer

Priedas: naujausia vokiečių savaitinė apžvalga.

1400 West 65 gt. (kampas Detroit Ave.) Tel. OL 1-0833

Šeštadienį, rugp. 31 d. -- nuo 5 val. p.p.

Sekmadienį, rugsėjo 1 d. -- nuo 3 val. p.p.

Pirmadienį, rugsėjo 2 d. (Labor Day) nuo 3 val. p.p.

elektr. namų apyvokos priemonių remontą, architektūrinę braižybą, elektroniką, inžineriją, industrinę chemiją, industrinę prekybą, metalurgiją, elektros principus, produkcijos kontrolę, kokybės kontrolę, šaldymą ir kt.

Su mažomis išimtimis, kursai vyksta vakarais, 17 savaitių nuo 7 iki 9,45 val. vak. kartą į savaitę. Mokestis apskrities gyventojams nustatytas sekantis: 10 dol. už 7-10 semestro valandų; 11 dol. už 1 iki 6 val.; ir 150 dol. už semestrą 15 ar daugiau val. Registracija numatyta rugsėjo 21 d.; kursų pradžia rugsėjo 23 d.

Dėl tikslesnių informacijų kreiptis tel. 241-5276 arba kolegijos įstaigon -- 1010 Euclid Bldg., kamb. 905.

IŠNOMUOJAMAS BUTAS --

4 kamb. -- 2 miegamieji, svečių kambarys ir didelė virtuvė. Didelis sodas ir atskiras rūsys. Prie Korman Ave.

Teirautis po 5 val. telef: HE-1-8895.

IŠNOMUOJAMI KAMBARIAI --

1 atskiras miegamasis ir 1 miegamasis su salonėliu. Geras susisiekimas. Tel. 371-1876.

IŠNUOMOJAMI

GYDYTOJUI IR
DANTISTUI
KABINETAI

virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

REIKALINGA MOTERIS

— PARDAVĖJA.

pirmą mėnesį tik penktadieniais ir šeštadieniais. kad paruošus pastoviam darbu. Darbas -- maisto krautuvėje. Pageidaujama kalbančios lietuviškai.

De Nunzio

1975 W. 25 St.
Tel. PR 1-1479

JAU GALITE

NUSIPIRKTI

METMENYS, 6 nr., Jaunosios kartos kultūros žurnalas, jau gaunamas pas spaudos platintojus.

Norintieji tą įdomų ir aktualų žurnalą įsigyti, kreipkitė į Dirva. Kaina 1,50 dol.

Dar galima užsisakyti ir ankstyvesnių numerių.

EAST CLEVELAND--13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

4 1/2 %

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P.M.

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE--6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

I.icensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 100

1963 m. rugpiūčio 30 d.

KAS IR KUR?

* DIRVOS SKAITYTOJAMS IR BENDRADARBIAMS PRANEŠAME, kad ryšium su Darbo Dienos švente Dirva nepasirodys rugsėjo 2 d. (pirmadienį) ir rugsėjo 4 d. (trečiadienį). Sekantis po šventės Dirvos numeris bus išleistas rugsėjo 6 d.

* JULIUS BUTKEVIČIUS IR LINAS JURCYS, Chicagos jūrų skautai, plaukdamį burlaiviu Ūdra, rugpiūčio 26 d. laimingai baigė 2000 mylių kelionę, įplaukdamį į Bostono uostą. Iš čia siunčia visiems geriausius sveikinius ir visiems širdingai dėkoja už pakelįje suteiktą globą ir paramą. J. Butkevičius ir L. Jurcys Bostone yra globojami vietos lietuvių jūrų skautų. Kiekpašilsėję, iš Bostono abu važiuos į Custer, Mich., kur šiuo metu tebevyksta lietuvių jūrų skautijos stovykla.

* ALTS RICHOMOND HILL N. Y. SKYRIUS, vadovaujamas Jurgio Siruso, nutarė šimtu (100) dolerių padidinti savo įnašus Vilties D-ją. Taip pat šis skyrius pilnai atsiskaitė už gautas platinimui V. Ramono "Dailininkas Rauba" novelės. Visi skyriaus nariai yra užsimokėję nario mokesčių už 1963 metus.

* INŽ. ROMAS BUREIKA, Rezoliucijoms Remti Komiteto narių verbavimo komisijos pirmininkas, pasiūsi nemokamai Komiteto biuletenio naują numerį visiems, kurie tik duos savo adresą. Rašyti: Mr. R. Bureika, 4109 Tracy Street, Los Angeles, California. 90027.

VOKIETIJOS MIRĖ ST. RADAVIČIUS

Rugpiūčio 16 d. Ulmo ligoninėje, Vak. Vokietijoje mirė, vėžio ligos pakirstas Stasys Radavičius. Jis buvo gimęs 1914 m. liepos 24 d. Užventyje, Šiaulių apskr. Pokario metu tarnavo Prancūzijos Svetimšalių Legijoje, dalyvavo kovose Indokinijoje. Nuo 1950 m. įsikūrė Reutlingene -- čia gyveno visą laiką. 10 metų išdirbo metalo fabrikuose, bendradarbių tarpe atkreipęs dėmesį savo darbštumu bei stropumu.

Velionis paliko Reutlingene žmoną Linsneraitę ir Lietuvoje gyvenančią seserį ir du brolius. Visą laiką domėjosi lietuvių veikla, daugelį metų buvo Dirvos skaitytojas ir bičiulis, be to palaikė gyvus ryšius su įvairių kraštų filatelistais. Palaidotas dalyvaujant Reutlingeno lietuviams netolimose Roemerschance kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo ir visos būrys metalo įmonės Wagner bendradarbių bei vadovybės atstovų su vainikais.

Brangiai Motinai

SOFIJAI AVIŽONIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo Dr. Vytautui Avižoniui ir šeimai ir kartu su jais liūdime

Dr. B. ir M. Jankauskai

SANTAROS-ŠVIESOS SUVAŽIAVIMAS

Santaros-Šviesos suvažiavime Tabor Farmoje, Sodus, Mich. rugsėjo 3-8 d. sutiko dalyvauti visa eilė lietuvių kultūrininkų, rašytojų, kurie skaitys paskaitas ar kitaip prisidės prie suvažiavimo pajavairinimo.

* DR. MARIJA GIMBUTIENĖ, Santaros Garbės Filisterė, skaitys paskaitą "Nuo indoeuropiečių iki lietuvių (Mūsų protėvių kultūros apžvalga trijų tūkstantmečių bėgyje)".

* ADV. ALGIMANTAS KEŽELIS, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos narys teisių reikalams, ir RAIMUNDAS MIEŽELIS, Amerikos Lietuvių Tarybos narys, ruošiamame simpoziume, nagrinės Federacijos santykius su ALB ir ALT.

* INŽ. DONATAS ŠATAS skaitys paskaitą "Kai kurios lietuviško judėjimo problemos".

* DR. SAULIUS ŠIMOLIŪNAS skaitys paskaitą "Žmogus kaip tikėjimo objektas".

* ISTORIKAS VINČAS TRUMPA, Santaros Garbės Filisteris, praves diskusinį pašnekęstį "Elioto pavojai ir pareigos".

* INŽ. VALDAS ADAMKAVIČIUS, DR. VYTAUTAS KAVOLIS IR INŽ. LIUDAS ŠMULKŠTYS kalbės simpoziume tema "Kritiškas Federacijos veiklos įvertinimas".

* VIDA JANULEVIČIŪTĖ, Regina Stravinskaitė, Viltis Vaičiūnaitė, Kazys Almnas, Rimas Cinka, Saulius Grėblinaitis, Genius Procuta, Jurgis Senkus, Rimas Vėžys sudaro satyros grupę "Antrasis Kaimas", kuri išpildys originalius satyrinius škičius.

* RAŠYTOJAI Liūdnė Sutama, Antanas Gustaitis, Marius Katiškis, Julius Kaupas ir Henrikas Nagys skaitys savo kūrybą suvažiavimo metu ruošiamame literatūros vakare.

* DR. VYTAUTAS KAVOLIS, skaitys paskaitą "Šiandienės pažangumo reikšmė".

* MUZ. JUOZAS KREIVĖNAS skaitys paskaitą "Lietuvių muzikos problemos".

* DR. ZENONAS REKAŠIUS yra pakviestas Santaros - Šviesos suvažiavimo administratoriui. Suvažiavimo Rengimo Komisija pakartotinai ragina visus dalyvius registruotis, o ne Federacijos narius gauti asmeninius kvietimus. Komisijos adresu: Mr. V. Adamkavičius, Tabor Farm, Sodus, Mich.

* VLADAS RASK - RASČAUSKAS, Wide World Travel kelionių agentūros pirmininkas ir keliautojas, JAV LB Kultūros Fondui paaukojo 100.00 dolerių. Šios kelionių agentūros tarpininkavimu naudojosi ir JAV LB Centro Valdybos pavedimu Jono Pabedinsko suorganizuota lietuvių ekskursija į Europą.

* "MŪSŲ ŠOKIAI" lietuvių tautinių šokių aprašymų leidinys paruoštas: B. Jameikienės, K. Brazdienės, R. Zotovienės, I. Štlingienės ir B. G. Shoto, kuris buvo naudotas II-sios JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventės reorganizavimui, yra didelis įnašas mūsų tautinių šokių puoselėjimui ir labai naudingas tautinių šokių ralių vadovams bei šokių mėgėjams.

Leidinyje išleistas pirmosios tautinių šokių šventės lėšomis ir perduotas JAV LB Kultūros Fondui. Leidinį galima gauti pas KF reikalų vedėją Kazį Rožanską, 3605 West 71 St., Chicago 29, Ill.

Korp! Neo-Lithuania New Yorko padalinio valdyba jau pradėjusi pasiruošimus metinei neolituanų šventei New Yorke, kuri įvyks lapkričio 9 d. Ridgewood Lane salėje. Sėdi iš kairės: arbiter elegantiarum Giedrė Noakaitė, pirmininkas Algirdas Budreckis, sekretorė Dana Maurukaitė. Stovi: vicepirmininkas Juozas Maurukas, tėvūnas Algirdas Bitėnas, magistras Giedrė Uselytė ir išd. Edvardas Laukys. Nuotraukoje trūksta valdybos narės, einančios išdininkės pareigas, Virginijos Sutkutės.

Omahos lietuviai muzikos ženkle

Negausi Omahos lietuvių kolonija kartkartėmis dar vis pagausėja naujais ir brangiais nariais. Liepos mėn. 28 d. į Omahą iš Kauno (kaip paprastai, per Maskvą) pas savo sūnų Sabenos orlinija atskrido Elena Bartkienė. Tai jau penktasis asmuo iš Lietuvos Omahoje. Kelionės dokumentų sudarymas tęsėsi apie 4 metus. E. Bartkienė išvažiavimas buvo pagreitintas tik per Sov. Sąjungos žemės ūkio ministerio protekciją. Prie jo buvo prisikasta, kai šis lankėsi Neb-raskos sostinėje Lincoln.

Koloniją praturtino ir kitas Omahai labai vertingas asmuo -- iš Lenkijos šiais metais čia emigravęs Domas Jonušas (Br. Jonušo brolis). D. Jonušas čia atvyko su žmona. Esant nemažam skaičiui muzika besidominčio jaunimo, Vyt. Mackevičiaus rūpesčiu ir pastangomis, čia buvo pradėtas organizuoti šokių orkestras iš 9 asmenų. Šokių orkestrą paruošti pasiėmė kaip tik

naujoji Omahos lietuvių muzikinė pajėga -- D. Jonušas, Gaila tik, kad šis jaunųjų entuziastų būrelis savo repeticijas tegali tik rūsiuose atlikti, lietuvių parapijos klebonas atsisakė jiems duoti salę.

Šią vasarą Omahoje buvusiuose dviejuose muzikiniuose festivaluose dalyvavo ir kelios Omahos lietuvaits. Tarptautiniame Muzikos Festivalyje dalyvavo trys lietuvaits akordeonistės: A. Agurkytė, V. Misiūnaitė ir A. Sakalauskaitė. Pirmosios dvi buvo premijuotos pačiu aukščiausiu pajėgumo laipsniu.

Rugpiūčio 10, 11 ir 12 dienomis Omahoje vėl įvyko didelis Vidurio Amerikos Muzikų Sąjungos rengtas akordeonistų festivalis. Jame dalyvavo 1,200 akordeonistų iš 10 valstijų. A. Agurkytė ir V. Misiūnaitė vėl lietuvius atstovavo. V. Misiūnaitė ir čia buvo premijuota aukščiausiu pajėgumo laipsniu. Tenka pastebėti, kad abi šios jaunosios yra ir naujojo orkestro

narės.

Būty pravartu dar kartą grįžti ir prie bendruomenės valdybos nebuvimo klausimo. Tas nemalonus reikalas jau spėjo neigiamai ir lietuvių reikalui atsiliepti. Pavergtųjų Tautų savaitės proga lietuviai niekur nebepasirodė, tuo tarpu kai anksčiau visad būdavo vieni iš skaitlingiausių dalyvaujančių. Nereikės labai nustepti, jei visą Omahos lietuvių vadovavimą perims jau porą kartų Dirvoje minėtas medžiotojų ir žvejų sporto klubas "Aras".

Rašant žinias iš Omahos, greičiausia teks įvesti ir naują tradiciją -- visad paminėti "Arą". Ir kodėl gi ne? Pav. "Aras" rengia ir paskutinę š.m. gegužinę. Kadangi gegužinė numatyta 8 rugsėjo, tai klubo pirmininkas Vyt. Arlauskas greičiausia nesigėdys keliais žodžiais ir apie Tautos šventę prabilti. Kas gi kitas ir kur tai galėtų padaryti?

V. Š-a

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

Naujai persiorganizavęs Korp! Neo-Lithuania orkestras Chicagoje pirmą kartą viešumoje pasirodys Cicero LB apylinkės šventėje rugsėjo 14 d. Nuotraukoje iš kairės: Ignas Kervirtis, Robertas Požinas, Saulius Stokas, Antanas Smalskis, Antanas Gelažis, Arvydas Poderys, Algis Ingaunis, Steponas Balta, Džiugas Augius, Jonas Paukštys, Petras Makušis, Danielius Rasinskas, Stasys Paluckas ir orkestro vadovas ir organizatorius Algis Modestavičius. Nuotraukoje dar trūksta dviejų orkestro dalyvių: Arūno Gasparaičio ir Valentino Palukaičio.

V.A. Račausko nuotrauka

DĖMESIO!

DĖMESIO!

Lietuvių Bendruomenės Cicero apylinkė rugsėjo 14 d. 7:30 val. vak. šv. Antano parapijos salėje rengia

RUGSĖJO AŠTUNTOSIOS MINĖJIMĄ

ir LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS METINĘ VAKARIENĘ

Apie Tautos šventę išeivijoje trumpai kalbės LB tarybos narys pulk. Jonas Švedas.

Meninę programą išpildys studentai neolituanai, ateitininkai, santariečiai, skautai ir Cicero Aukšt. Lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė. Šokių gros neolituanų orkestras. Veiks baras. Įėjimas \$3.50, studentams ir moksleiviams -- \$1.00. Stalus užsakyti pas K. Dočkų, telef. OL 2-4410.

ALTS RYTŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Rytų Apygardai priklausančių Skyrių Valdybos narių ir trijų skyriaus atstovų dvimetinio suvažiavimo 1963 m. rugsėjo 15 d., "Nida" viešbutyje, 7-tos ir Park Avenue kampe, Asbury Park, New Jersey Suvažiavimo Darbotvarkė:

10 val. Suvažiavimo atidarymas ir registracija; Centro Valdybos Pirmininko žodis; Rytų Apygardos Valdybos pranešimai; Diskusijos dėl pranešimų; Apygardoms statuto reikalas; Valdybos ir komisijų rinkimai.

1 val. Pietūs ir diskusijos aktualiais klausimais.

Įvadą padarys ALTS-gos Pirmininkas Vyt. Abraitis; Viliaus Bražėno kalba: "Amerikiečių Prieškomunistiniai Sąjūdžiai ir mes"; Klausimai, sumanymai, pasiūlymai. Suvažiavimo uždarymas.

Svečiai, nesuinteresuoti dalyvauti suvažiavimo posėdžiuose, yra prašomi būtinai atvykti prieš pirmą valandą. Pietūs pirmą valandą. (Kaina \$4.00) Pranešti iki rugsėjo 11 dienos.

Rytų Apygardos Valdyba
185 Sterling Drive, N.,
Orange, New Jersey, 07050
Tel. ORange 2-3610

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Finky

